MARX KÁROLY
KÖZGAZDASÁGTUDOMÁNYI EGYETEM
Központi Könyvtára
Telefon: 176-827 Telex: 224186-mkke
1828 Budapest 5. Pf. 489

Fol

KÖZGAZDÁSZ
A MARX KÁROLY KÖZGAZDASÁGTUDOMÁNYI EGYETEM LAPJA

XXXI. ÉVFOLYAM, 16. SZÁM ÁRA: 4 FORINT 1988. OKTÓBER 20.

Megalakult a Felsőoktatási Dolgozók Szakszervezete Alelnöke Szigeti Endre

A Felsőoktatási Dolgozók Szakszervezete alakuló küldöttgyűlését október 7-én, 10 órai kezdettel tartotta a Műszaki Egyetem dísztermében. Az előkészítőbizottság nevében *Kis Papp László* (BME), az ülés levezető elnöke köszöntötte a megjelenteket, majd *Orosz István* (KLTE) egészítette ki szóban az FDSZ programtervezetét. *Szigeti Endre* — egyetemünk szb-titkára — az FDSZ szervezeti és működési szabályzatához fűzött néhány megjegyzést.

Ezt követően elindult a hozzászólások özöne, összesen mintegy *50-en szólaltak fel.* A küldöttek beszédei jól tükrözték a tagság elégedetlen hangulatát. Többen is szenvedélyesen ecsetelték, hogy milyen áldatlan körülmények között dolgoznak, pedig az ország jövője nagymértékben a felsőoktatástól is függ. *László Gyula* (JPTE) arról számolt be, hogy kollégái Pécsett naponta kérdezik tőle, hogy mikor kezdjenek sztrájkolni. *Bodnár József* (ELTE) még azt is felvetette, hogy esetleg a felvételiztetés elszabotálása lenne olyan akció, amely felhívná a figyelmet a felsőoktatás helyzetére. *Szepessy Bálint* (Eger) a felsőoktatásban dolgozók bérének azonnali 40 százalékos emelését, majd ezután az infláció üteméhez való igazítását érezte szükségesnek.

De a Pedagógusok Szakszervezete *eddigi működési gyakorlatát is sok bírálat érte. Déri József* (ELTE) szerint a vezetőség csupán az egész országban zajló változások hatására mozdult meg, pedig ha látszateredmények születnek csupán, akkor a tagság jelentős része átpártol a TUDOSZ-hoz vagy a TDDSZ-hez. Többeknek is úgy tűnt, hogy a jelenlegi szakszervezeti vezetés most csupán új zsargont, manapság divatos szavakat használ, s közben magát kívánja átmenteni egy új struktúrába. Az is felmerült, hogy az FDSZ esetében már az első kanyarban sem érvényesült az alulról építkezés elve, hiszen az előkészítő bizottság tagjai csupa „régi emberek", az intéző bizottságba javasolt küldöttek pedig kivétel nélkül tagjai a Felsőoktatási Tanácsnak, illetve hatan még az elmarasztalt pedagógus szakszervezet központi vezetőségének is. A kötelező többes jelöléstől éppen a legfontosabb, a titkári poszt esetében tekintettek el. Az egyetlen jelölt *Horváth Péter*, a FOT titkára volt.

A többség az előkészítőbizottság munkáját sem tartotta kielégítőnek. Különösen a szervezeti és működési szabályzat esetén érezték úgy sokan, hogy ez nem alkalmas egy országos szervezet működését szabályozni. Nagy vita alakult ki akörül is, hogy a SZOT-tól, illetve a pedagógus szakszervezettől teljesen függetlenül alakuljon-e meg az FDSZ. Többen is *a felsőoktatás egységes fellépését hangsúlyozták az* „oszd meg és uralkodj" elv, az elosztás paternalista gyakorlata kivédésére. Felmerült külön tagozat létesítésének terve is a nem oktató felsőoktatási dolgozók, valamint az egyetemi-főiskolai hallgatók részére.

A javaslatokra az érintettek, az előkészítő bizottság tagjai válaszoltak, így például *Szigeti Endre* is szót kért. Jelezte, hogy a bírálatok egy része tájékozatlanságból fakad. Nem igaz az sem, hogy nem alulról indult el az FDSZ megalakításának ötlete. Az MKKE szakszervezeti tagságának javaslatait a pedagógus szakszervezet központi vezetősége később csak felkarolta.

Végül kompromisszumos megoldás született. A küldöttgyűlés csak ideiglenes jellegűnek fogadta el a programot és a szervezeti és működési szabályzatot, melynek végső *formáját* a következő gyűlésig *egyeztetőbizottság dolgozza ki.* A jelenvévők mindössze egy féloldalas általános jellegű állásfoglalás szövegében tudtak megegyezni. Az *FDSZ* végre este fél hat tájban alakult meg a *Pedagógusok Szakszervezetével szövetségben* működő szakszervezetként.

Ezt követően szekciónként külön az egyes tudományágak, intézmények képviselőit választották meg a kilenctagú intézőbizottságba, vagyis a központi vezetőségbe. A közgazdasági szekcióban Szigeti Endrét ellenszavazat nélkül választották meg vezetőségi tagnak. *Az IB-tagok közül elnöknek Kis Papp Lászlót (123 szavazat); alelnöknek második menet után, többségi szavazás során Szigeti Endrét választották meg (52 szavazat).* Horváth Péter a 130 érvényes szavazatból (a csaknem 200 jelenlévő küldöttből már sokan távoztak) 70 igent kapott, így ő lett mégiscsak az FDSZ titkára. A szavazás során határoztak arról is, hogy a „központi vezetőség" neve felsőoktatási tanács lesz.

A küldöttek még egy azonnali *40 százalékos béremelést és a felsőoktatás nagyobb elismerését követelő nyilatkozatot is megfogalmaztak,* s a küldöttgyűlés este negyed tízkor befejezte munkáját. **R. I.**

Világnézeti „egyenruha" helyett valódi filozófia

Elérkezett az ideje annak, hogy *a filozófia oktatása is kiszabaduljon ideológiai börtönéből,* elszakadjon *a mindenkori politika legitimálásának kényszerétől.* Olyan oktatásra van szükség, amely a különböző filozófiák szellemi értékeit, köztük a marxi indíttatásúakat is e tudomány természetének megfelelően, kiegyensúlyozottan tárgyalja. Legalábbis így gondolják azok a filozófiaoktatók, akik *új utakat keresnek a tárgy tanítására.* Közülük hatan *(Berend Beáta, Bíró Zoltán, Bodai Zsuzsanna, Révész Ferenc, Sólyom Antal* és *Valcsicsák Imre,* a filozófiai tanszék munkatársai) *új tematika kidolgozását végzik.* Kérdéseinkre Bíró Zoltán és Valcsicsák Imre válaszolt.

— Miért épp most határoztátok el ezt a lépéseket?

V. I.: Mi már *az elmúlt években is konokul arra törekedtünk,* hogy a filozófia oktatása valóban a szellemi értékek közvetítése felé forduljon, *ám szándékainkat kényszerű kompromisszumok terhelték.* Most új helyzet van! Egyrészt *a májusi pártértekezletet követően* a mi értékelésünk szerint olyan *gyökeresen új folyamatok erősödtek fel,* amelyek *lehetővé teszik, hogy a filozófia oktatását végre megszabadítsuk nyomasztó politikai, ideológiai korlátjaitól.* Másrészt az idén beindult *új képzési rendben* igen tágak a filozófia kurzusok közti választási lehetőségek, ezzel egy időben azonban *nem jelentek meg markánsan és kellő nyilvánossággal azok a koncepcionális ellentétek, amelyek az oktatandó tematikát illetően a tanszékünkön vannak. A tanszékvezetés pedig ellentmondásosan foglal állást ezekben a lényeges kérdésekben,* ami — összemosva az eltérő törekvéseket — *segíti a tárggyal kapcsolatos előítéletek továbbélését.*

B. Z.: *Illúzórikus azt hinni, hogy a diákok képesek kiválasztani a számukra leginkább vonzó kurzust* megfelelő, pontosan eligazító információ híján; anélkül, hogy alternatív tematikák jelennének meg nyilvánosan. De azért is *sürgető az eltérő törekvések tisztázása és kinyilvánítása, mert a tárgyról, az oktatásról most alakulnak ki a beérkező diákok között információs úton, személyes kapcsolatokon át terjedő információk,* a következő években jönnek létre az új képzési rend tradíciói.

— Melyek lesznek tematikák tartalmi vonásai?

V. I.: Gyökeresen *szakítani kívánunk az elmúlt évtizedek hagyományával,* amikor is a politikai-ideológiai elvárások változásával ugyan *fokozatosan visszaszorult a sztálini dogmatikus „filozófia";* de ez egyrészt a politika szándékaihoz igazodó folyamat maradt, másrészt a *sorozatos kompromisszumokban valójában nem számolt le a sztálini oktatási renddel. A mi tematikánk nem a marxista filozófia oktatásának ilyen vagy olyan módját tűzi ki célul, hanem* a filozófiai gondolkodás egészére támaszkodva kíván *filozófiai értékeket közvetíteni.* Úgy látjuk, hogy rövid távon ezt egy társadalmi filozófiai kérdésekre összpontosító *filozófiatörténeti fejezetsor átgondolt kidolgozásával szolgálhatjuk legjobban.* Ebben a *marxista filozófiára fordított idő arányában a mostanihoz képest nagyságrenddel változik,* e gondolatkörök tárgyalásának mértékét is a tematika logikája jelöli ki. S természetesen *szakítani kívánunk a jegyzetírás* — szerintünk a filozófiától idegen, eleve elvetélt — *gyakorlatával,* és eredeti írásokat tartalmazó *szöveggyűjtemény összeállítását tervezzük.*

B. Z.: Ez a rövid távú tematika megalapozhatná azt, hogy ebből a későbbiekben rivalizáló, alternatív kurzusok fejlődjenek ki és induljanak be. Így hosszabb távon persze felvetődne az a szervezeti kérdés is, amit az úgynevezett ideológiai, világnézeti nevelő funkció túlhangsúlyozása miatt eddig elvetettek, hogy vajon mindenkinek tanulni kell-e filozófiát az egyetemen, vagy kevesebbeknek kell biztosítani a komolyabb elmélyülés lehetőségét. Tartalmi oldalról azt kell átgondolnunk, hogy — fontos szempontnak tekintve az egyetem jellegét — mit foglalnak magukban ezek az alternatívák. Úgy gondolom, nagyon indokolt lenne — hogy csak egy példát említsek — olyan kurzus indítása, amely az újkori társadalomelmélet és ökonómia fejlődését együtt tárgyalná, megmutatná a közgazdasági elméletek szellemi bázisait, fogódzókat adna ezek megértéséhez. Mindehhez persze biztosítani kell a feltételeket, egy ilyen téma földolgozására, gondozására „menedzselni" kell az oktatók szakosodását, illetve — ha szükséges — kintről kell szakértőket hozni.

V. I.: A félreértések elkerülése végett hangsúlyozni szeretném, hogy mi, akik ezeket a változásokat kezdeményezzük, nem akarjuk kiszorítani az oktatásból a más úton járókat. Mi az alternatívák nyílt megjelenése, versenye mellett szállunk síkra.

— Hol tart a tematika meghirdetésének szervezeti előkészítése?

V. I.: Az egyetem vezetése támogatja elképzelésünket. A tematikával *februárra elkészülhetünk,* így azt *tavasszal elfogadhatja a kari tanács.* A szöveggyűjtemény összeállítását szintén befejezhetjük tavaszra, ám a *sokszorosításhoz az egyetem messzemenő segítségére volna szükség.* Remélem, hogy ezt megkapjuk, hiszen végül is *a képzés reformját támogató tananyagról van szó,* s ha valóban csökken a filozófiát tanulók száma, akkor példányszámbővítés nélkül megoldható a különböző típusú kötetek kiadása. **K. S.**

Véradónap az egyetemen

Egyetemünkön november 2-án ismét önkéntes véradónapot szervezünk. A véradás reggel 8.30—15.30-ig lesz a központi épület I. emeletén lévő orvosi rendelőben.

Kérjük hallgatóinkat, oktatóinkat, dolgozóinkat, hogy aki egészségesnek érzi magát, jöjjön el a véradásra a rászoruló betegek megsegítése érdekében.

Előre is köszönjük!

MKKE Vöröskereszt Alapszervezet vezetősége

A változási folyamat nehézségei

— PÁRTBIZOTTSÁGI ÜLÉS —

A KB-ülés szeptember 27-i tanácskozásának főbb vonulatait ismertette *Csáki Csaba* rektor,a KB tagja, a pártbizottsági ülésen október 3-án. Ezt követően *Szarvas László* pb-titkár szóbeli kiegészítést fűzött a pártbizottsági ülés második napirendi pontjához, az 1988—89. tanévi pártfeladatokhoz. Számba kell venni, hogy a pártértekezlet után miben látjuk az egyetemi pártmunka megváltoztatásának szükségességét és teendőit. Hangsúlyozta, hogy az egyetemi pártszervezet ragaszkodik a pártmunka olyan bevált elemeihez, amellyel az országos politikai munkához kapcsolódik. Mint mondotta, erre mód volt korábban is és mód lesz a jövőben is. A pb-nek segítséget is kell ehhez a munkához nyújtani. Majd ismertette azokat a munkabizottságokat, amelyeket részben külső felkérésre, részben belső szükségletből hív létre az egyetemi pártszervezet.

Bevezetőjében külön is hangsúlyozta Szarvas László, hogy a készülő KISZ országos értekezletével kapcsolatban az ifjúság körében felélénkülő szervezeti és politikai vitákban a párttagok az eddiginél sokkal gyakrabban és aktívabban vegyenek részt.

Majd többek között szólt a Magyar Demokrata Fórum keretében folyó vitákról, amelyeken már eddig is vettek részt egyetemi párttagok. A konstruktív vitákon való részvétel a későbbiekben is lehetséges és indokolt, de az MDF egyetemi akcióit ne a párttagok kezdeményezzék. Szarvas László pb-titkár a bevezetőben elmondta, hogy az alapszervezetekből nem kezdeményezték a párttagok egyetemi pártértekezlet megtartását, úgy tűnik a párttagság megerősíti a pártértekezlet előtt elfogadott pb-álláspontot, a politikai rendszer reformját és tudomásul veszi, hogy a következő szervezeti átalakítások miatt egy későbbi időpontban úgyis kell helyi pártértekezletet tartanunk. *Solt Katalin* néhány szervezeti változással kapcsolatos vb-javaslatot terjesztett elő. A javaslatok között szerepel a pb-tagok kooptálásának módja. Ezek szerint, ha távozik a pb-tag, akkor az illetékes alapszervezet delegáljon új tagot. Beterjesztette továbbá egy önálló hallgatói pártalapszervezet létrejöttének lehetőségét, amellyel módja lesz a diák párttagoknak választani hogy a hallgatói pártalapszervezetében vagy oktatói alapszervezetében kívánnak-e részt venni. A pb állásfoglalása szerint az elképzelés egyéves kísérleti jelleggel kerül bevezetésre, miután egy év után újra kell gondolni a párt szervezeti felállítását. Majd javasolta a korábbi munkabizottságok átalakítását oly módon, hogy a jövőben pillanatnyi feladatok megoldására szerveződjenek.

A feladattervhez és javaslatokhoz többen szóltak hozzá: Herédi István szándékában jónak tartotta a munkabizottságokkal kapcsolatos elgondolást, jónak, de nagyon kevésnek. Nem tartja megfelelőnek, hogy a párt csak azt mondja meg, mit ne csináljunk, viszont a hogyan továbbra nem ad feleletet.

Szuhay Miklós javaslatot tett arra, hogy a pb ajánlja fel lemondását és egy új választással hozzon létre egy hatékonyabb vezető testületet. Ennek kapcsán indítványozta, hogy meg kell fontolni az egyetlen vezető testület létrehozásának szükségességét is. A pb-tagok javasolt delegálásával nem értett egyet.

A küldöttértekezlet állásfoglalását ebben a kérdésben nincs joga a pb-nek megváltoztatni. Véleménye szerint fel kell figyelni arra, hogy a hallgatói pártalapszervezet létrejötte veszélyt is jelenthet, ha hihetetlenül magas követelményeivel elriasztja a pártba jelentkező fiatalokat. *Kovács Sándor* arra figyelmeztetett, hogy saját pártunk megbuktatásához mi is hozzájárulunk, ha tevékenységünkkel nem segítjük elő a haladást.

Véleménye szerint a pártban a munkát ott kell folytatni, ahol a pártértekezlet előtt abbahagytuk. Ebben a szellemben a pb azokat a munkaformákat próbálja kitalálni, amelyek alkalmasak a viták lefolytatására. Az a kérdés, hogy a pb a pluralizmust hajlandó-e megjelentetni? A munkabizottságokon keresztül a végrehajtás akkor lesz jó, ha katalizátora lesz az újfajta gondolkodásmódnak. *Horváth Gyula* a hallgatói pártalapszervezet létrehozásában nem lát semmiféle veszélyt az élcsapat elképzelésre. Ezt a tervet a pb-nek véleménye szerint jóvá kell hagyni. Nagy nyilvánosságot kell az ifjúságpolitikai munkabizottságnak biztosítani, fórumaira meg kell hívni a HPCS-ket, az ifjúsági centrumokat, hogy a közös gondolkodást serkentsék. De az ily módon történő rugalmas rendszer kialakítása a többi munkabizottságra is vonatkozik. A delegálási javaslattal egyetértett, miután már nyolc éve eszerint történik a hallgatói párttagok kooptálása. *Varsányiné Szabó Mária* tájékoztatta a pb-t arról, hogy az alapszervezete nem akar pártértekezletet. A változás érdekében ő, mint pártalapszervezeti titkár felajánlotta mandátumát, de a pártvezetőség nem fogadja el indítványát. Mindennek ellenére is tovább kell gondolkodni aról, hogy az új helyzetben milyen módon kell és lehet elősegíteni a változást. Megjegyezte, hogy a munkaprogramnak sok új vonása van, de hiányolja belőle a párt belső életével való intenzív tartalmi foglalkozást, annak konkrét napirendre tűzését.

(Folytatás a 2. oldalon.)

Öltözködjünk rétegesen, mert megfázunk

Ez az év meghatározó lesz nemcsak gazdasági-politikai-társadalmi-geológiai és egyéb viszonyaink tekintetében, hanem az egyetem széles rétegeit érdeklő KISZ-ben is. Meghatározó, mert egyesek szerint sikerül kilábalni, mások szerint még mélyebbre menni a válságból/ba. Mi is ez a válság? A legfeltűnőbb jele: a gyors és nagyarányú taglétszámcsökkenés, ezzel együtt a politikai befolyás elvesztése. Ez főleg a felsőoktatásra igaz, már kevésbé érvényes az ifjúmunkás és középiskolás rétegekben és a hadsereg demokratikus körülményei között elenyészőnek mondható. A tagság sikeres távozását többféleképpen lehet magyarázni. Egyesek a hibából erényt próbálnak kovácsolni és azt állítják, hogy így legalább a kemény mag marad meg a KISZ-ben, mások úgy érzik, alkalmazkodni kell a piaci körülményekhez, hegemón szerepre kell törekedni, új módon kell politizálni.

Az biztos, hogy az új politikai intézményrendszerben új szerepe lesz a KISZ-nek is. Újra kell fogalmazni a viszonyt a párthoz, a különböző alternatív szervezetekhez stb.

A KISZ megújításának előkészítése már a nyáron elkezdődött. Az események akkor gyorsultak fel, amikor a Politikai Bizottság tárgyalta az ifjúsági mozgalom helyzetét. Nem azért lódultak meg az események, mert a Politikai Bizottság döntött valamiben, sőt nem is mondott semmit, amit többen nehezményeztek, hanem mert meg kellett fogalmazni az álláspontokat.

1. Minden marad a régiben. 2. Egy élcsapat jellegű ifjúsági mozgalom, amely a demokratikus centralizmus szabályai szerint épül fel és határozottan kommunista beállítottságú. 3. Baloldali szervezetek föderációjává alakul a KISZ.

A harmadik álláspont látszik eddig a legkidolgozottabbnak. Eszerint első közelítésben a rétegszervezetekre válna szét a KISZ és a legkisebb közös nevező elvén egyesülnének egy föderatív szövetségbe. Ezek a rétegszervek már eddig is megvoltak, most azonban mint külön szervezetek tevékenykednének. A későbbiekben bárki bármikor alapíthat szervezetet és ha platformja egybevág a KISZ-platformjával, akkor jelentkezhet a KISZ-be. A kulcskérdés, hogy milyen ez a platform.

Erre egy tervezetet készített az Egyetemi és Főiskolai Tanács szeptemberre, ami meg is jelent közkedvelt irodalmi-tudományos-kritikai-politikai hetilapunkban, a KISZ-Bizalmasban. A KISZ-bizottság heves vitát folytatott róla, annyira heveset, hogy állásfoglalásunk nem született az ügyről. Október 7-én a KISZ KB elfogadta a saját állásfoglalását ebben a kérdésben. Az egyetemi KISZ-bizottság véleménye két dolgot is takar. Egyfelől a programok kritikái meg fognak jelenni a KISZ-Bizalmasban, másfelől egy új programot is fogunk írni, ami szintén napvilágot lát a KISZ-Bizalmasban.

A következő lépés a KISZ KB előterjesztése az Országos KISZ-értekezletre (OKÉ), amelyik megvitatja a tervezetet. Ide a küldötteket az egyetemi KISZ-értekezleten választjuk meg, amellett hogy megtárgyaljuk azt is, mit képviseljenek az OKÉ-n. Az EKÉ november 3-án lesz, az OKÉ november 18—20-án. Az OKÉ-n elfogadott határozat gyakorlati megvalósítására a márciusban megtartandó KISZ-kongresszus hivatott. Itt már valószínűleg zászlót bont az új ifjúsági szövetség.

Az OKÉ jelentőségét csak emeli, hogy Hámori Csaba a Kommunista (utópikus) Ifjúsági Szövetség első titkára lemond és új első titkárt választunk.

Trautmann László

A változási folyamat nehézségei

(Folytatás az 1. oldalról.)

Fontosnak tartja az alapszervezetek mozgásterének, funkciójának kijelölését. Bejelentette, hogy ennek érdekében a III-as alapszervezet vezetőségének kezdeményezésére a tematikus beszélgetések során próbálják ki az alapszervezetekben jelentkező véleményeket felszínrehozni, tisztázni.

Javasolta továbbá, hogy az egyetemi párttagság is vegyen részt a munkabizottságok tevékenységében. Ezzel a munkabizottságok elkerülhetik a párttagságtól való izoláltságot. *Mihalik István* javasolta, hogy egy negyedik munkabizottságot is hozzanak létre a tanév végén sorra kerülő küldöttértekezlet lebonyolítására, a feladatok kidolgozására. *Poller Imre* a munkaprogram kulcsának tekintette azt, hogy a párt valódi politizáló közösség legyen. Ehhez a pártnak felső szinten és az egyetemen egyaránt napra készen kell politizálni. Természetesen ez nem megy máról holnapra. De ha sikert akarunk elérni, akkor ezzel kell kezdeni. Jelenleg egy csomó jogos, de szélsőséges kritika is éri a pártot, miközben nem beszélnek arról, hogy mi legyen a párttal.

Szarvas László összefoglalójában megállapította, hogy egy változatlan szervezet és egy működni akaró közösség problémájának nehézségeivel küzd a jelen helyzetben a pártbizottság. A pártszervezet hatékonyá tételével az egyetem a párt egészére is hatással akar lenni. Megerősítette a pb-tagok álláspontját arról, hogy a munkát a pártértekezlet előtt abbahagyott szemléletben kell továbbfolytatni, a párt belső életének vizsgálatával, a nyilvánosság javításával, a munkabizottsági formák mozgásterének kialakításával.

Ezek után szavazásra került a sor.

A pb módosításokkal elfogadta a munkaprogramot és a vb javaslatait. A munkaprogram egyes pontjaira folyamatosan visszatérünk és a vb szervezeti és személyi javaslatairól a következő határozatot fogadta el a pb:

1. A pb felmenti pb-tagsága alól: Magyar Miklóst tartós külföldi tartózkodása miatt és Kiss Antalt, aki nyugdíjba vonul.

2. A pb 1988. október 3-tól a megüresedett helyeket nem kooptálással tölti be, hanem a felmentett tag alapszervezetének delegálási jogot biztosít. Ezt az elvet a következő pártértekezletig követjük.

3. A pb egy új alapszervezet létrehozását határozta el. Az új alapszervezet a hallgatói párttagokat tömöríti. Minden hallgatói párttag egyénileg döntheti el, hogy átjelentkezik-e az új szervezetbe, vagy megmarad a korábbi alapszervezetben. Az átjelentkezés határideje október 31. Az új alapszervezet taggyűlése döntsön belső tagozódásáról november 15-ig. A pb megbíz egy szervezőbizottságot (tagjai: a pb hallgatói tagjai és a HPCS-k bizalmiai), amelyik az új alapszervezet megalakulását előkészíti, és egyben betölti a jelölőbizottság szerepét is. Az érintett alapszervezeti vezetőségek gondoskodjanak arról, hogy a náluk maradó hallgatók oktatói pártcsoporthoz csatlakozzanak. A pb hozzájárul ahhoz, hogy a hallgatókkal foglalkozó néhány fiatal oktató is átjelentkezzen a hallgatói alapszervezetbe. A pvb a félév végén tekintse át az átszervezés első tapasztalatait és tájékoztassa a pb-t erről.

4. A pb kísérleti jelleggel az eddig működő állandó munkabizottságai (pártépítési, oktatási és tudománypolitikai, propaganda- és művelődéspolitikai bizottság) helyett feladatra orientált, ad-hoc jellegű bizottságokat bíz meg, illetve választ meg. A bizottságok nyitottan, rugalmasan működjenek, vagyis széleskörűen támaszkodjanak a párttagok, pártcsoportok és alapszervezetek véleményére, munkájára. A bizottságok visszavonásig működjenek.

gadott politikai program alapján dolgozzon ki részletes javaslatot az egyetemi pártszervezet álláspontjára saját témáiban. 2. Szervezzen vitákat, a párton belül és a társadalmi vitára kerülő javaslatok egyetemi véleményezését gondozza, rendszerezze az álláspontokat, készítse elő az egyetemi állásfoglalást.

A pb az alábbi munkabizottságokat fogadta el:

A bizottságok feladata kettős: 1. Az április 20-i egyetemi kibővített pb-ülésen elfo-

Ifjúságpolitikai munkabizottság, vezetője *Németh Gábor*, tagjai: *Horváth Gyula, Sugár András, Dobák Miklós;* Tudomány és ideológiai bizottság vezetője: *Valcsicsák Imre*, tagjai: *Kővári György, Bíró Zoltán, Huszár Ernőné*, és a politikai intézményrendszer bizottság vezetője *Solt Katalin*, tagjai: *Herédi István, Poller Imre, Kerekes Zsuzsa.* Mindhárom munkabizottságságban egy-egy hallgató is képviseleti magát.

Mindhárom bizottságba kerüljön be egy-egy hallgató is, akinek személyéről a megalakuló hallgatói alapszervezet döntsön. A megalakult bizottságok vezetői a következő pb-ülésen adjanak tájékoztatást munkaprogramjaikról a későbbiekben pedig folyamatosan tájékoztassák a párttagságot munkájukról.

Ezt követően a pártbizottság megtárgyalta a szakszervezeti mozgalom aktuális kérdéseit, Forgács Csaba tájékoztatója alapján. Mint közismert, sorra alakulnak országszerte különböző alulról kezdeményett, politikai, társadalmi szervezetek, mozgalmak. Egyetemünk párttagságát legjobban és legközvetlenebbül a szakszervezeti mozgalomban bekövetkezett változások érintik. Ezért tartotta szükségesnek az egyetemi pb kialakítani politikai állásfoglalást a szakszervezeti mozgalomban bekövetkezett változásokról, amely egyben válasz is arra a levélre, amelyet a TDDSZ egyetemi csoportja küldött a pb-titkárnak.

AZ ÁLLÁSFOGLALÁS:

„A szakszervezeti mozgalomban kibontakozóban lévő átalakulást az új, alulról építkező szervezetek kialakulását, a hagyományos ágazati struktúra tagolódását szükségszerű jelenségnek tartjuk. Ezek a folyamatok, mozgások, szerveződések annak következményei, hogy a szakszervezeti mozgalom nem tudott megfelelni a társadalomban végbemenő érdektagolódás nyomonkövetésének, a nehezedő gazdasági helyzetben fokozottan szükségessé vált érdekképviseletnek. A szakszervezeti mozgalom megújulásának egyik lehetséges útja éppen az alulról építkező, az érdektagoltságot kifejező, a tagság érdekeit közvetítő és érvényesítő, a meglevő szervezetektől részben független új szakszervezetek kialakulása. Mindez figyelmeztető jel is a SZOT, ill. az ágazati szakszervezetek számára, hogy csak egy gyökeresen új szakszervezeti mozgalomban képes megőrizni a tagság bizalmát.

Ennek érdekében egyetemünk szakszervezeti tagsága már a tavasszal kezdeményezte a felsőoktatásban dolgozók önálló érdekképviseleti szervezetének létrehozását. Döntően az egyetemről kiinduló ezen kezdeményezés következménye, hogy október 7-re összehívták a Felsőoktatási Dolgozók Szakszervezetének (FDSZ) alakuló kongresszusát.

Ez év június 2-án megalakult egyetemünkön a Tudományos Dolgozók Demokratikus Szakszervezete (TDDSZ) helyi csoportja. Véleményünk szerint a TDDSZ csoport megalakulása nem az egyetemen belüli szakszervezeti munka kritikájaként született, hanem politikai demontsrációs jellege mellett az országos érdekképviseleti rendszer megváltoztatását, ill. ezen belül a tudományos kutatók, felsőoktatási dolgozók érdembeli érdekképviseletét szeretné elérni, ill. befolyásolni. Úgy látjuk tehát, hogy jelenleg a TDDSZ nem fejez ki az egyetemen belül markáns érdekkülönbségeket, de mindenképpen színesíti a szakszervezeti munkát azzal, hogy új törekvéseknek ad teret.

A pártbizottság politikailag és jogilag elfogadhatónak tartja a TDDSZ működését és reméli, hogy tevékenysége ösztönözni fogja az érdekképviseleti rendszer megújulását.

A pártbizottság javasolja az állami vezetésnek és a két szakszervezetnek, hogy alakítsa át az új struktúrának megfelelően az érdekegyeztetés mechanizmusát.

Az egyetemi pártszervezet — az eddigi gyakorlatot folytatva — a jövőben is tiszteletben tartja a szakszervezet önállóságát. Ennek érdekében a pb a jövőben nem kíván élni a választott szakszervezeti tisztségviselők körében káder hatáskörével."

H. E.

Nyers Rezső az egyetemen

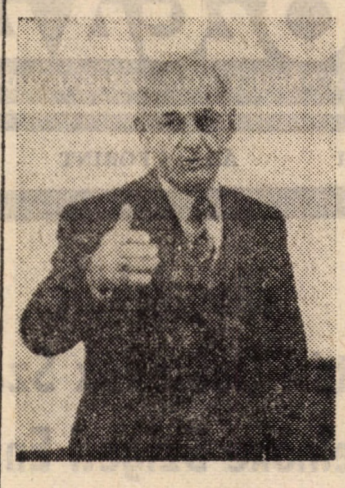

Nyers Rezső, a Politikai Bizottság tagja egyetemünkre látogatott a hármas pártalapszervezet vezetőségének meghívására. Október 10-én, a konzultációs beszélgetésen a megjelent párttagok választ és segítséget vártak saját álláspontjuk kialakításához. Nyers Rezső tájékoztatást adott a pártértekezlet óta eltelt időszak feladatairól, az elhatározott stabilizáció megvalósulási feltételeiről, az ország pénzügyi, gazdasági helyzetéről, a párt előtt álló feladatokról, az alternatív mozgalmakról, a parlament munkájáról, és általában a párt és az állam törekvéseiről. A bevezető előadás után számtalan kérdés, észrevétel hangzott el, amelyre a Politikai Bizottság tagja készséggel válaszolt.

„Álláspontom marad, amíg a gyakorlat rá nem cáfol"

Interjú Szabó Kálmán országgyűlési képviselővel

Honatyák! Vajon van-e még egy nyelv a világon, amelyik ilyen szép szóval illeti a parlamenti képviselőket, mint a magyar? Ezen gondolkodtam, miközben a tv képernyőjén keresztül figyeltem az Országgyűlés munkáját. Honatyák. Csupán egyetlen szó, és mégis milyen kifejező. Tartalmazza mindazokat a jegyeket, amelyekkel a szó igazi értelmében szeretnénk képviselőinket felruházni.

A jól ismert ülésterem jupiterlámpák fényében. Jegyzeteiket rendezgetve, egymást követően készülnek a képviselők a felszólalásra. Érvek, indulatok csapnak össze, s nekem eszembe jutott Szörényi Levente egyik dalának címe: Veszélyes fegyver a szó.

Talán még soha ennyien nem tapadtunk aggódó figyelemmel a képernyőre, mint a bős—nagymarosi vízlépcső vitájánál. Kis túlzással azt is mondhatom, egy ország vigyázó szeme előtt vizsgázott a parlament.

Aztán egy ismerős arc, Szabó Kálmán, egyetemünk professzora kért szót. Sokan szorítottunk neki, hiszen ha nem is hivatalosan, de ő a Házban bennünket, az egyetemet, a diákságot is igyekezett képviselni honatyai módra.

— Hogy érzi magát immár többszörösen vállalva a Parlament ülésein az ellenzék szerepét? — tettem fel a kérdést Szabó Kálmánnak.

— Mindenekelőtt tévedés azt gondolni, hogy az ellenzék szerepét vállaltam, amikor a BNV ügyéről szólva a felfüggesztés mellett tettem le voksomat, és egy képviselőkből álló különbizottság kiküldését javasoltam, függetlenül az első javaslat feletti szavazás kimenetelétől. Pontosabb az, ha így fogalmaznánk: nyolc év óta vallott álláspontom, amelyet az utolsó pillanatig „nyúzópróbának" igyekeztem alávetni, azóta egybeesett a nagymarosi erőműépítés abbahagyását vagy felfüggesztését követelő természetvédői oldalról feltörő ellenzőkével! Végiggondova közéleti szereplésem évtizedeit, nem először kerültem hasonló helyzetbe, s lehet, hogy nem is utoljára. A meggyőződésem — kivált, ha sokszorosan igyekeztem az ellene felhozott érveket is elfogadni, belülről végiggondolni —, bár módosulva ugyan, de ezután is megmaradt lényege szerint. Szóval, akkor is így szavazok, ha nincs környezetvédelmi mozgalom és a választókörzetemben nem lettek volna túlnyomórészt hasonló irányú igények választóim részéről.

Hogy érzem magamat? Mint aki kisebbségbe került, a maga igaznak hitt véleményével, és mint aki készül a következő nagy kérdések csatáira. Aki a közéletben szerepet vállal, az — mint szokás mondani —, kell, hogy tudjon veszíteni. Sok kudarc, sőt megalázó szituáción keresztül és nagy összefogási munkálkodáson át van kivívezve az ország remélhetőleg szebb jövőjéhez vezető kanyargós út...

A szokatlan az, hogy ezúttal a hatalomgyakorlás egyes szerveivel úgy kerülök ütközésbe, hogy álláspontom nemcsak képviselőtársaim egy részének vélekedésével egyezett, hanem egy gondolkodó, az ország jövőjéért aggódó értelmiségi és nemcsak értelmiségi réteg törekvéseivel is. Sajnálom, hogy nem szavazott a többség hasonlóképpen. Az viszont bizakodással tölt el, hogy a társadalmi mozgások, a nyílt viták kivált az ökológiai vonatkozások dolgában kikötéseket és garanciákat építettek be a kormány elképzeléseibe, s így fogadta el az Országgyűlés az indítványt.

— Mi ad önnek erőt, tartást ehhez a magatartáshoz egy ilyen, közel sem toleráns légkörben?

— Ha az ember belső meggyőződéséből, igazsága tudatában teszi le a voksát, a tartás könnyebben megy, részemről legalábbis. Ezt a tartást erősítette az akadémiai állásfoglalás, és a vizsgálódások sora, valamint az a tudat is, amely találkozott választóim aktivizálódott részének és a közéletiséggel elkötelezett fiatalok magatartásával. Persze jobb lett volna szerény tagja lenni egy álláspontunkat osztó többségnek. Nyugodtabb lennék, és előnyösebbnek éreztem volna, ha egy pártatlanokból álló képviselői különbizottság előtt tisztázódtak volna a szögesen eltérő nézetek, módszerek, feltevések, igazolódtak volna dokumentálisan az állítások, s e bizottság javaslata alapján döntött volna végleg a parlament. Hiszem, többet használt volna ez az ügynek, az új vezetésnek, a pluralista demokratikus haladásnak. De hát...

— Nem tart esetleges retorziótól?

— Bizonyosan hiszem, tartunk ott, hogy a párton belül is van elég tolarencia, s nem üres jelszó a belső pluralizmus. Persze a pártolókban válthattam ki ellenérzéseket, s lehet, hogy ezt itt-ott éreztetik velünk. Nem hiszem azonban, hogy aki ad a demokratizmusra, az sokáig hordja magában a tüskét.

— Mi a véleménye azokról a kemény jelzőkről, amelyekkel a BNV-t ellenző képviselőket illették?

— Az a néhány képviselőtársam, aki elragadtatta magát és általánosító címkézés fegyveréhez nyúlt, rosszul tette. Persze demokráciát igényelni, de nem számolni azzal, hogy az bizony érzelmi töltéssel is jár, sőt szélsőségesek esélyével, naivitás. Ennek ellenére is igényelni kell a demokráciát. Akiket „kemény" jelzővel illettek, azok pedig ne vegyék zokon. Mert aki a közélet porondjára lép, annak hozzá kell ehhez szoknia: a haladás, a társadalmi mozgás nem megy ütközések nélkül, s aki akár csak eszmei ütközetben vesz is részt, annak számolnia kell azzal, hogy sebeket is kaphat. Ez is a tolarencia kérdése. Az indulat — szerintem — magában véve nem politikai tény; ám tudnia kell mindenkinek, hogy azzá válhat, ha sokáig elzárják útjait, s ha tömegessé válva gyakorlatilag jelenik meg.

— A legutóbbi parlamenti ülésen egyértelműen súlyos vereséget szenvedtek a tudósok, az Akadémia képviseletében. Minek tulajdonítja, hogy a nullával egyenlő ennek a képviseleti rétegnek a tekintélye a parlamentben?

— Tévedés a tudósok vereségéről beszélni. Hiszen a kisebbség — ellenzők és tartózkodók — soraiban több volt az alkotó értelmiségi (művész, orvos, stb.) mint a tudomány embere. Az igenlők között lehettek kutatók és akadémikusok is. Számuk sem csekély. Súlyuk, befolyásuk aránylag erőteljes.

Hogy minek tulajdonítom én az Akadémia véleményének figyelmen kívül hagyását, annak több oka is lehet. Mint közismert, a tudósok helyzetüknél fogva a társadalomban azok közé tartoznak, akik leginkább érzik elkötelezettnek magukat az objektív, szuverén gondolkodásra. Mellettük a képviselők egy része biztosan nem került abba a helyzetbe, hogy a bonyolult kérdéskomplexum minden lényeges vonatkozásának elejét és végét a maga részére tisztázza. Ezzel szemben erős volt a bizalom, a többségre irányuló reflexió. Különben nem hiszem, hogy van demokratikus berendezkedésű állam, amelyben a saját tudósait, ám blok ennyire alaptalanul, példátlan jelzőkkel ítélik el. De azt hiszem, a tudomány természetének — adott esetben a kérdés hátterének meg nem értéséről is szó van. Azonban gyakran megesik, hogy a gyakorlat, a hatalom felelősei (miután bizonytalan helyzetben döntéseket kell hozniuk) és a szakmai-tudományos vélemény, következtetés — mint adott esetben is annyiszor — keresztezni látszik meggondolásaikat, hajlamosak azt félretolni. Aztán gyakran az idő, a gyakorlat ítélkezik. De sokszor ez már enyhe vigasz a következmények viselőinek.

— A parlament a vízi erőmű építése mellett döntött. Mi az ön álláspontja ezek után, tekintve, hogy felszólalásában azt hangsúlyozta, ennek a beruházásnak nincs meg a pénzügyi fedezete.

— Kívánom, hogy népünket a BNV miatt ne érje ártalom, az amúgy is feltorlódott problémák áradásául. Inkább annak a 19 embernek ne legyen igaza, akik a BNV ellen szavaztak. Álláspontomat azonban tartom, mert nem tudtam rá cáfolatokat szerezni, pedig akartam. Bízom egyfelől a most létrehívandó képviselői különbizottság ilyen irányban ható tevékenységében; az ökológiai elsődlegességre irányuló dolgaiban, hogy képes lesz nemcsak a jelzőrendszer észlelési üzemmód kontrolljára, hanem esetleg negatív folyamatok meggátolásának elérésére is, idejében. A terv és költségvetési bizottság és más bizottságok, remélem, a maguk részéről mindent megtesznek annak érdekében, hogy az évenkénti elosztásnál minimálisra zárják azokat a tendenciákat, amelyek a túlterhelésre, a gazdasági megújulásra, a reformfolyamatra hatnak.

Parlamenti beszédemben úgy is fogalmazhattam volna — meggyőződésem és az akadémiai ad hoc bizottság korrekt elemzése szerint is — hogy a nagymarosi vízlépcsőrendszer elhagyásának alternatívája lehetséges ma még, s ez kevesebbe kerül, mint a végigvitel, mind anyagi, mind társadalmi tekintetben. Álláspontom marad, amíg a gyakorlat rá nem cáfol, amit szeretnék megérni.

Viszont meg kell jegyeznem, fontos tanulságokkal lettünk gazdagabbak, képviselők és választók egyaránt az ülés után. Például az egyénenkénti szavazás fiaskóba jut(tat)ása számomra azt tanúsítja, hogy vannak még egynéhányan, akik az egyik szemüket sem tartják adott esetben választóikon. Nem mondom, hogy mindenütt annyi ellenző álláspont jutott kifejezésre, mint az én körzetemben, de azért nem volt ez elszigetelt jelenség. Egyetemünkön igazán tudják ezt. Az ifjúság és a lakosság szemében hitem szerint, nőtt volna és nem alaptalanul a mai parlament tekintélye, ami jobban szolgálta volna a BNV miatt is a szűk térre szorított kormányzat tevékenységét. Bizakodom azonban abban, hogy a parlament ezutáni aktusai az ellenkező irányban hatnak, valamint a megerősödő konstruktív társadalmi mozgások, nem utolsó sorban a politikai reformlépések megtétele is ebben az irányban hat. **— halay —**

Pályázati lehetőség!

Az egyetem munkagazdaságtani és oktatásgazdaságtani tanszékének munkatársai szívesen nyújtanak segítséget a szaktudásukhoz illeszkedő témájú tudományos diákköri dolgozatok készítőinek, továbbá az ilyen témájú, az egyetemi TDK-konferenciára elfogadott dolgozatok szerzői számára a tanszék különdíjakat ajánl fel.

A meghirdetett témák: — Többszektorú gazdaság és munkaerőpiac — Bérmeghatározó mechanizmusok a magyar gazdaságban — Kisvállalkozások, kistermelés és a gazdasági reform — A közületi szektor (oktatás, egészségügy stb.) szerkezete és finanszírozása — Felsőoktatás és gazdaság — Diplomások munkaerőpiaca — bérek, érvényesülési lehetőségek — Innováció és kreativitás.

Szívesen várjuk a komoly érdeklődőket a tanszéken (főépület 275. szoba).

Megalakult a hallgatói alapszervezet

Hallgatói pártalapszervezetet alakított 50 diák párttag október 13-án. Még ezen az ülésen felvették alapító tagként maguk közé *Solt Katalint*, az egyetemi pártbizottság politikai munkatársát és *Horváth Gyula KISZ-titkárt*. Az új szervezet következő összejövetelére a Kisrabló étteremben, október 25-én kerül sor, ahol megtárgyalják programjukat, munkatervüket és végleges vezetőséget választanak. Az ideiglenes vezetőség tagjait: *Dile Zoltán (IV. pénzügy), Földes László (III. ipar), Kriszt Erika (IV. pénzügy), Vida Cecília (II. pénzügy) és Horváth Gyula.*

Liska reneszánsza

Plurális vállalkozói szocializmus

Új társadalmi reformprogram mutatkozott be az egyetemen, mely *plurális vállalkozói szocializmus* elnevezéssel igyekszik a köztudatba kerülni, s mely alaptételeiben erősen támaszkodik *Liska Tibor* elképzeléseire.

A program alapkoncepciójának kidolgozója a Vállalkozók Országos Szövetsége, míg ellenjegyzői között már a következő személyeket találjuk: *Bácskai Tamás, Bokros Lajos, Hámori Balázs, Király Zoltán, Lengyel László, Szabó Katalin, Zsolnai László.*

A koncepciót a Rajk László Szakkollégium estjén mutatta be *Siklaky István*, a tervek kidolgozója. A koncepció elnevezését magyarázva elmondta, a vállalkozói szocializmus összetétel Liska nyomán alakult ki, míg a plurális jelző használata mögött az az elképzelés áll, mely szerint *nem kizárólagos alkalmazásra ajánlott az a tulajdonforma, melyet a vállalkozói szocializmus címke jelent*, hanem *a progresszív tulajdonformáknak szabad érvényesülést feltételez.* A plurális vállalkozói szocializmus tanának gazdasági alapja — ehhez az alaphoz még egy humanista demokrácia koncepciója is kapcsolódik — *három tézisen nyugszik:* Az állami és az oszthatatlan szövetkezeti tulajdonnak át kell alakulnia vállalkozó szocialista tulajdonná, amely alapján a rendelkezési jogot egyenlő startesállyel a mindenkori leghatékonyabb vállalkozókhoz kell juttatni; Az egyenlő startesély, amely onnan ered, hogy megvalósul az Ökonosztátból származó *társadalmi örökség*, melynek két összetevője van: *a létminimum-járadék*, ami minden lakosnak jár, és a *vállalkozási startgarancia* (ez Liska találmánya), ami *mindenkinek életében egyszer jár*, s az veszi igénybe, aki vállalkozóként akar a társadalmi munkamegosztásban részt venni; A gazdasági pluralizmus érvényesülése, vagyis az emberi és a dologi tőke áramlásának kedvező tulajdonformájának versenye. *Ezen progresszív tulajdonformák fő jellemvonása, hogy ellentétei a monopóliumnak.* Mindezen formák számára *szektorsemlegességet kell biztosítani.* Az alaptézisek összeállítói *a tulajdonosi reformot tekintik a társadalmi-fejlődési útkeresés legfőbb elemének.*

Az est másik vendége, *Hámori Balázs* már az alaptézisekben is *több kifogásolnivalót talált, bizonyítva a koncepció embrionális állapotát.* A program *elnevezésével is vitába szállt.* Szerinte kizárólagos szocialista formát létrehozni illúzió. A pluralizmus épp ott kezdődik, hogy *létre kell hozni más formákat is, magántulajdoni, tőkés formákat.* Engedni kell, hogy a mai szocialista tulajdon átalakulhasson bármilyen formává, amennyiben az új forma több eredményt hoz. Felvetette a harmadik tézis monopolellenességéből eredő problematikát. Ez a XIX. századi monopolellenesség azt feltételezi, hogy egy klasszikus szabadversenyt céloznak meg a koncepció készítői, holott ez nem releváns ma, *a piac, a tőke technikai összetétele ma Magyarországon szükségszerűen monopoltőkét szül. Inkább a monopólium negatív oldalait kellene visszaszorítani.*

Sok még tehát a tennivaló a koncepció körül, de még valójában csak az alaphipotézisek kidolgozásánál tartanak. *Munkájukat a Soros Alapítvány finanszírozza majd.* Pontos *programjukat tartalmazó könyv megjelenését jövő őszre tervezik.* Elképzeléseik *folyamatos terjesztését* havi tájékoztatók, kvázi *folyóiratok* híradásával biztosítják. E célt szolgálják majd *teaházak, klubestek* is. Így lehetőséget kaptak a *Rakpart klub* színhelyén rendszeres *vitaestek* megtartására. Gondolataik megvalósulásának esélyét magasabb szintek meggyőzésével is igyekeznek elérni. A később kialakuló programjukkal *szervezeteket, mozgalmakat keresnek meg s kapcsolatokat építenek* ki jelenlegi *képviselőkkel* és majdani *képviselőjelöltekkel.*

Kurucz

„...mert a boldogság aktív állapot..."

FÁBIÁN KATALIN (IV. KÜLGAZD.): A SKÁLA-DÍJ III. HELYEZETTJE

Jól feladtam magamnak a leckét, amikor Katit választottam riportalanynak. Azt hittem, hogy valamiféle szabályos kérdezz-feleleket fogunk játszani. Aztán hamar rájöttem, hogy ez Katival nem megy, hiába ismerem 4 éve.

— Tudod, már sokszor olvastam a Közgazdászban ilyen portrékat, és valahogy nem látom túl sok értelmét. Olyan tökéletesnek tűnnek az emberek, mintha semmi rossz oldaluk nem lenne. Pedig te is biztosan olvastál olyan emberről, akit ismersz és egészen más képed alakult ki az illetőről, mint amilyen a riport alapján lehetne. Szóval, az emberek nem olyan tökéletesek és nem szeretném, ha én is tökéletesnek látszanék, mert nem vagyok az. Nincs kifogásom az interjú ellen, de ne írd le az eredményeimet, inkább rosszat írjál rólam. Tudsz, nem?

— Hát, ha jól meggondoljuk, igen. Te se vagy tökéletes.

— Na, látod?

— Kati, én egy dolgot csodáltam benned mindig, mégpedig azt, hogy — szerintem — hihetetlenül sok mindenre van energiád. Rengeteg hasznos dolgot találsz a szabadidő eltöltésére és persze saját magad gyarapítására. Előadásokra jársz — nem egyetemiekre gondolok —, és mindig találsz magadnak olyan témát, amelyben elmerülsz, amely teljesen leköti a figyelmedet, aminek át tudod adni magadat.

— Erre csak egy idézettel tudok felelni, ebből megértheted: „...mert a boldogság aktív állapot, és ez az egy titka van..." Egyébként szerintem nem igazán hatékonyan végzem a dolgaimat. Belekezdek ebbe is, abba is.

— Ezek szerint most boldog vagy?

— Igen. És szabadnak érzem magam. Ez a dolog hatalmas energiákat képes bennem felszabadítani. Azt hiszem, hogy engem már nem lehet többet kalitkába zárni, illetve valamilyen kötöttséget rám erőszakolni.

— Kati, megígértem neked, hogy nem fogom leírni azokat az eredményeidet, amelyekért végül is a Skála-díjat kaptad. De azt azért hadd tudják meg mások is, hogy nyáron ösztöndíjjal az Egyesült Államokban voltál angolt tanulni. Te magad se hittél benne, és mégis megkaptad ezt a lehetőséget. Legyen ehhez annyi elég, hogy ezt se pusztán az angol nyelvvizsgáért osztják, ennél jóval többet kellett letenni az asztalra. És te ennek is megfeleltél.

Azt kérted még az elején, hogy csak rosszat írjak rólad. Rendben, az is lesz benne. Voltam már veled úgy szigorlatozni, hogy egy napot készültél előtte, meg is lett az eredménye. Nem tudtam neked lesúgni az árrendszerben történt változásokat, mert halvány gőzöd se volt róla. Nem is csodálkoztál, hogy újra kellett menned. A szemináriumvezetőnk annál inkább.

Más rossz most hirtelenjében nem jut eszembe, pedig nagyon töröm a fejemet. Szerinted többen is vannak, akik nálad sokkal jobban megérdemelték volna a díjat. Szerintem pedig kevesen vannak, akik ilyen sokoldalú figurák lennének, mint te. Szóval, hiába is az a bukta a szigorlaton, azt hiszem, nem tévedtek, akik téged választottak.

Bartha Emese

Híradás a külföldi hallgatókról

Egyetemünk külföldi diákjai a napokban hivatalos levelet küldtek *Csáki Csaba* rektornak, melyben bejelentették, hogy 1988. március 17-én megalakították az MKKE-n tanuló külföldi hallgatók önkormányzatát. Ennek vezetőségi tagjai a következők: a laoszi *Vongsa Csandra* (III. évf. nközi), a csehszlovákiai *Daniela Buhanova* (IV. évf. külgazd.), a dél-jemeni *Ibrahim Amwer* (IV. évf. külgazd) a ciprusi *Yianakis Papatheodoru* (IV. évf. pénzügy.), a koordinátor pedig a szíriai *Zeajen Samír* (IV. évf. nemz.) Samírral beszélgetünk tehát az immár teljesen „legális" öntevékeny csoport létrehozásának szükségességéről.

— Miért éreztétek fontosnak azt, hogy most már saját magatok kezébe vegyétek sorsotokat?

— Az egyetem különböző ülésein csak nagyon-nagyon ritkán vetették fel eddig a külföldi hallgatók gondjait. Bár megjegyzem, hogy Hrubos Ildikó elsős dékánhelyettes, vagy Rostoványi Zsolt, a külföldi hallgatók tanárfelelőse, mindig is segítőkész, közvetlen volt velünk szemben, de mégsem volt eddig igazán gazdája az ügynek, ide-oda küldözgettek bennünket az egyes hivatalok. Úgy gondoltuk tehát; mi magunk ismerjük leginkább saját problémáinkat, miért ne lehetne ugyanolyan jogunk nekünk is, mint a magyar diákoknak, hiszen értünk is van ez az egyetem.

— Mely problémák orvoslása lenne a legsürgetőbb?

— A külföldiek többsége szinte fél bemenni a dékáni hivatalokba, vagy a KISZ-irodába. Egyszerűen szégyellik azt, hogy nem ismerik olyan jól a nyelvet, mint a magyarok. Sokan igen járatlanok az adminisztrációs kérdésekben. Két éve még az is előfordult, hogy egy igen tehetséges tervgazdos srác — aki egyébként Törökbálinton matematika tanfolyamot is tartott magyaroknak — egy elnézett aláírás miatt félévet ismételt... Ezért is szeretnénk egy szobát, ahol csak külföldiek lennének. Május végén írott kérelmünkre azonban először választ sem kaptunk a rektori hivataltól; majd miután a HT-n keresztül utánajártunk a dolognak, közölték velünk, hogy helyiség-hiány miatt a főépületben erről nem lehet szó, esetleg valamelyik kollégiumban. Ebbe mi nem mentünk bele.

Szeretnénk azt is elérni, hogy ugyanolyan elbírálásban részesüljünk, mint a magyar hallgatók. Idén például két angolul igen jól beszélő etióp srác az AIESEC menedzserképző tanfolyamán akart részt venni. Csak azért nem fogadták el a jelentkezésüket, mert külföldiek.

— Legközelebbi terveitek?

— Hamarosan szeretnénk kulturális napokat rendezni az egyetemen. Ha kapunk termet, akkor ennek keretében többek között minden nemzetet bemutató kiállítás is lenne. Már két éve tervezzük, hogy mi is álltunk rektorjelöltet a KEN-en. Eddig ez anyagi okok miatt nem jött össze, de most ígéretet kaptunk a KISZ-bizottságtól, hogy a pénz egy részét fedezik. „INTERMARX"-feliratal külföldi diákoknak pólót is tervezünk. Ez sajnos 400 forintba kerülne fejenként, így sokan nem tudják kifizetni. Jó lenne, ha újra összeállna egy külföldi futballcsapat, illetve tánczenekar. Egyáltalán szeretnénk mindenféle módon elérni azt, hogy valamelyest segítsünk a külföldiek beilleszkedési gondjain, hogy valamiféle közösségtudat kialakuljon közöttük. Nagyon sok értelmes ember van közöttük, akikből sokkal többet ki lehetne hozni annál, mint amit most nyújtanak.

A külföldi hallgatók patronálását hosszú évek óta a világgazdaságtan tanszék munkatársai végzik. A jelenlegi tanárfelelős *Rostoványi Zsolt*, a tanszék tudományos főmunkatársa.

— Mi a feladata havi bruttó 1700 forintért a tanárfelelősnek? — teszem fel a kérdést neki.

— Szükség esetén idegennyelvű igazolást adok arról, hogy a kérelmező egyetemünk hallgatója. Gondoskodom a diplomák idegennyelvű elkészítéséről, lefordításáról. Sokszor kérnek tőlem információkat, adatokat a különböző követségek. Sajnos, megkeresett engem már a rendőrség is, mikor egyik külföldi hallgatónkkal szemben a devizaüzérkedés gyanúja merült fel. Én írom alá a külföldi diákok kiutazási és vízumkérő lapjait, tehát a BM ORFK külföldi állampolgárokkal foglalkozó hivatalával is kapcsolatot tartok fenn. És gyakran nem kifejezetten munkámmal szorosan összefüggő feladatot is ellátok, teszem azt gépelek.

— Ha jól tudom, te osztod szét a külföldi diákok segélyezését szolgáló keretet is. Ennek összege elenyésző...

— Idén első félévben már csaknem 15 ezer forintot kiadtam ebből, a második félévre mindösze 3000 forint maradt. Tehát a segélyek összege egyre csökken, ahogy közeledik az év vége. Sőt, tavaly például néhány kérelmet el is kellett utasítanom. Többször jeleztem a Művelődési Minisztériumban, hogy emeljék fel a keret összegét. *Holodnyák Péter* osztályvezető — akivel rendszeresen kapcsolatban állok — megértését fejezte ki, de közölte, hogy nekik is kevés a pénzük és próbálja meg az egyetem kigazdálkodni valahogy a szükséges összeget.

— A Művelődési Minisztériummal korántsem felhőtlen mindig a kapcsolat. A hallgatók minősítését minden évben későn kapják meg, és ezt kifogásolják is az egyetemi vezetéstől.

— A követségek minden évben kérnek tájékoztatást a minisztériumtól a külföldi hallgatók tanulmányi, szakmai munkájáról, emberi magatartásáról. Ennek határideje igen rövid (október 15-e), s ráadásul pont akkor kell ezt elkészíteni, amikor a dékáni hivatalok a leginkább leterheltek. Idén egyelőre még formanyomtatványaink sincsenek, a minisztérium csak egy példányt küldött ebből. Tehát most is csúszni fogunk, a papírok majd ide-oda vándorolnak a sokszorosító, a dékánik, a rektori hivatal, a tanszék és a minisztérium között. Egyáltalán az sem egyértelmű, hogy miért pont én adjak részletes jellemzést mindenkiről, hiszen a diákok jelentős részét nem is ismerem. Megpróbáltam bevonni a szemináriumvezetőket is a munkába, de nem nagyon lelkesedtek az ötletért...

— Úgy tűnik tehát, a sok bába között elvész a gyerek.

— Mindenképpen szükségesnek látszik egy főállású munkaerő foglalkoztatása, aki csak a külföldiek ügyeit intézné. Lenne munkája egész nap, az biztos. Azt kellene csak eldönteni, hogy e státus számára hol lenne a legalkalmasabb hely, ahol minden adat naprakészen rendelkezésre állhatna. Nemrég például az ELTE-n működő Afrikai Kutatási Központ vezetői kértek adatlistát a közgázon valaha végzett valamennyi afrikai diákról, hogy mindenkit meg tudjanak hívni jövő szeptemberi nemzetközi konferenciájukra. Elengedhetetlennek látszik tehát az adatok számítógépre vitele is. Van erre bőven gépi kapacitás az egyetemen.

— Most már mindenesetre a külföldi hallgatók maguk próbálnak segíteni magukon.

— Nagyon örvendetes tény, hogy megalakult ez az öntevékeny csoport, de emellett fontos lenne azt is elérni, hogy megváltozzon a magyar hallgatók szemlélete. Többet kellene, hogy törődjenek a külföldiekkel! Régebben létezett a közgázon egy magyar diákokból álló kifejezetten külföldieket patronáló csoport. Ennek a hagyománynak a feléledtése sem ártana. Hiszen a legutóbbi verekedési ügy (erről a Közgazdász is beszámolt — a szerk.) alapján nem szabad általánosítani! Hiszen valamikor egyetemünkön tanult például Georgiosz Vasziliu, a jelenlegi ciprusi elnök; illetve éppen tanszékünkön volt négy évig aspiráns Yassin Noman, akit nemrég Dél-Jemenben miniszterelnökké neveztek ki. Nem volna szabad hagyni tehát, hogy a végzett külföldiekkel minden kapcsolatunk megszakadjon, jó lenne egy címlista összeállítása, rendszeres karbantartása. Meghívhatnánk az érdeklődőket olykor tudományos ülésszakokra, szakmai előadásokra.

— Nem mindenki lesz azonban miniszterelnök. Sokaknak a diplomaszerzési lehetőségen kívül kárbaveszett időnek számít az itt eltöltött néhány év.

— Ahogy az egész országban, az egyetemen a külföldi hallgatók esetében sem alkalmazzák következetesen a teljesítményelvet. Szelektálnunk kellene; tehát az egyetem vezetése merje elbocsátani a nem idevalókat — mégha magas rangú rokonokkal rendelkezzenek is — viszont a törekvő diákok beilleszkedését minden lehetséges erőforrással próbálja meg elősegíteni.

Rózsa Iván

Az inflációról, pénzügyekről

Szeretettel várunk mindenkit a KAPOCS következő rendezvényére, melyen aktuális pénzügyeinkről, a mai magyarországi inflációról lesz szó.

Vendégünk: Bánfi Tamás (pénzügy tanszék), időpont: 1988. október 31. (hétfő) 18 óra, hely: Ráday utcai kollégium könyvtárterme.

KISZ-bizottság

Zenebona

A Fiatal Demokraták Szövetsége

Tiltástól a tűrés felé

Amióta a KISZ magába tömörítette az egész fiatalságot, ez év márciusától először jelent meg új, független ifjúsági politikai szervezet a magyar közélet porondján. A Fiatal Demokraták Szövetsége, mint nevükből is kitűnik, alapvető értéknek, mindenféle szerveződés, társadalmi berendezkedés, működés alapelvének a demokráciát fogalmazta meg. Elképzeléseikről elfogadott program híján, csak a „Nyilatkozatunkból" értesülhettünk.

A mindössze 37 taggal induló szervezet rohamosan fejlődött, s október elején már megtartotta első kongresszusának első fordulóját. Az Ideiglenes Választmány tagjával, Fodor Gáborral, beszélgettünk a szervezetről:

— A FIDESZ csak egy a nemrégiben létrejött önálló szerveződések — MDF, TDDSZ, Hálózat — közül, mégis megalakulásától fogva ezt érte a legtöbb támadás a hatalom részéről. Miért ez a nagy ellenérzés?

— A legfontosabb ok talán az lehet, hogy — legalábbis a többi szerveződésekhez képest — a FIDESZ elég világosan meghatározott célokkal működik. Az MDF alapítólevelével s alapszabályával kapcsolatban is sokan felvetik, hogy vannak bennük nem egészen tisztázott fogalmak. A hálózat mind ez idáig maga sem tudja eldönteni, milyen szervezet legyen, a TDDSZ pedig egyértelműen érdekvédelmi szervezet. A FIDESZ már rögtön az alapító Nyilatkozatában deklarálta, hogy politizálni kíván: politikai ifjúsági szervezet kíván lenni.

Másfelől az mindig is kardinális kérdés, hogy a fiatalokra hogyan tud hatni egy hatalom, meg tudja-e nyerni őket saját céljai számára. S ha pont az ifjúságon belül jön létre egy ilyen alternatív szervezet, akkor ez a konzervatív, stabilitásra berendezkedett hatalom számára mindenképpen riasztó jel.

— Vagyis fogalmazhatunk úgy, hogy a hatalom jobban tart egy tapasztalatlanabb, amatőr politikai szervezettől, mint például a viszonylag jelentős taglétszámot és gondolkodói potenciált maga mögött tudó MDF-től?

— Pontosan, de azért azt látni kell, hogy az MDF inkább idősebb, többet megélt embereket tömörít, akik az elmúlt évtizedek tapasztalatain tanulva semmiképpen sem konfrontációra törekvő politikát folytatnak, nem mintha a FIDESZ ezt akarná, csak talán bennünk nincsenek meg azok a visszafogó reflexek, amelyek az idősebb generációban megvannak. A FIDESZ-nek — mondhatjuk — mindig is az volt a legnagyobb erénye, hogy nagyon nyíltan, kertelés nélkül fogalmazta meg a problémáit, az ország életével kapcsolatban. Talán ez is a legfőbb vonzerőnk?

— Ebből a szempontból tehát éles különbséget látsz pl. e két szervezet között?

— Feltétlenül fontos lesz majd látnunk a különbségeket nemcsak e kettő, hanem az összes szerveződés között, de egyelőre sokkal több az azonosság, az összetartó kapocs a kezdeményezésekben. Hasonló értékeket vallanak magukénak, mindegyikük lényegében egy demokratikus Magyarországot szeretne megteremteni, s ha lesz kifutási idejük, hagyják működni e szervezeteket, akkor fognak majd igazán kijönni a különbségek is.

— Visszatérve a kapott támadásokra, rögtön a megalakulás után öt vezető FIDESZ-tag rendőrhatósági figyelmeztetést kapott, majd később a Fővárosi Ügyészség büntető eljárás indítását helyezte kilátásba, amennyiben a vezetők nem hagynak fel „államellenes" tevékenységükkel.

— Mi ezt az első fázisként úgy értékeltük, hogy ez volt a fenyegetés fázisa. Az első hónap azzal telt el, hogy igyekeztek minél jobban ránk ijeszteni, hátha felhagyunk tevékenységünkkel. Ez a számítás nem jött be, hiszen több jogász is volt az alapítók között, akik tisztában voltak azzal, meddig lehet elmenni, ezekben a kérdésekben, melyek azok a jogok, amiknek védelmében még akár a rendőrségen is fel lehet lépni. Ez a védekezés meg is történt, s olyan hatással volt, hogy a fenyegetések egy hónap után abba is maradtak. Csak néhány atrocitás fordult elő azóta, pl. FIDESZ-iratok elkobzása Debrecenben, illetve néhány FIDESZ-tag elhelyezkedésével volt problémája a nyáron tagsági viszonyuk miatt.

— A tiltás, megfélemlítés után jött az agyonhallgatás időszaka. Hogyan hatott ez a FIDESZ-re?

— Még lényegében a tiltás időszakából származó rendőrségi hír, miszerint beidéztek öt embert, már ez önmagában ambivalensen hatott. Voltak, akik visszariadtak, de voltak, akik direkt ennek hatására léptek be a szervezetbe. Vagyis nem azt a hatást váltotta ki, amit a hatóságok elképzeltek. Az elhallgatás tulajdonképp csak nehezebbé tette a szervezést, de a FIDESZ fejlődése nem állt le. Igaz, nincs ugrásszerű létszámemelkedés, mint ahogyan az bekövetkezett a Demokrata Fórumnál, helyette fokozatos emelkedés van.

— Az akkori eseményekre reagálva az összes MKKE diákszervezet — KISZ, HT, Rajk-, Széchenyi Szakkollégium — elítélte az erőszakos beavatkozást, egyöntetű vélemény volt, hogy politikai kezdeményezésekkel szemben politikai és nem pedig rendőri eszközökkel kell fellépni.

— Egy vészterhes időszakban, amikor számíthattunk rá, hogy bármikor jönnek a rendőrök, s elvisznek minket, erőt adott és biztosítékot, hogy talán mégsem olyan könnyű ezt megcsinálni, hiszen van támogatás a hátunk mögött. A Veszprémi Ifjúsági Parlament döntését pedig, ahol a FIDESZ-t elismerték új ifjúsági politikai szervezetnek mi abszolút győzelemnek könyveltük el, innentől kezdve létünket igazából már nem fenyegette veszély.

— Az atrocitások mellett azért a FIDESZ is támadgatott, gondolok itt az MTI, illetve a Magyar Hírlap cikkével kapcsolatos sajtóhelyreigazítási perre, melyekben a szervezetet törvényellenesnek minősítették. Mi volt ezzel a FIDESZ célja?

— Ezzel mi lényegében egy követendő magatartásmintát szerettünk volna bemutatni. Arról van szó, hogy olyan társadalmakban élünk, melyekben sorozatos jogsérelmeket tapasztalunk. Úgy gondoljuk, jogainkért meg kell küzdenünk, nem kapjuk őket készen, s ezért minden, a legapróbb jogsértés ellen is fel kell emelnünk szavunkat.

— Mindezek után akkor mi a FIDESZ jogi helyzete ma?

— Jogi helyzetünk igen érdekes. Először is van egy Legfelsőbb Bírósági ítélet, mely a FIDESZ-t nem ismerte el jogi személynek, s nem adott helyt a sajtó helyreigazítási perének, a törvényesség, törvényellenesség kérdését pedig kikerülte. Másodszor, ezzel szemben pl. az OTP — egy másik intézmény — elismert minket jogi személynek, s csekkszámlát nyitott a FIDESZ részére. Harmadsorban a Pozsgay Imrével folytatott megbeszélés során ő is elismerte törvényességünket. Bár a hatalmon belül még mindig megoszlanak erről a vélemények, ettől függetlenül az tény, hogy a FIDESZ az érvényben lévő jogszabályok alapján jött létre. A Legfelsőbb Bíróság ítéletével szemben pedig törvényességi óvással fogunk élni.

— Mi volt Pozsgay célja a tárgyalás kezdeményezésével, s mit sikerült a FIDESZ-nek elérnie ezen?

— A tárgyalásokról tudtuk, hogy várhatóan puhatolózó, ismerkedő jellegűek lesznek. Követelésekkel ezért nem is léptünk fel, hiszen sejtettük, ő sem lesz abban a helyzetben, hogy ezeket teljesíteni tudja. A véleményünket azért hangoztattuk. A kérdések nagy részében egyetértettünk, úgy nézett ki képesek vagyunk együtt gondolkodni.

— Az államminiszter elmondása szerint a párt leginkább 1956, Nagy Imre és a szövetségi politika megítélésében nem hajlandó kompromisszumra. A FIDESZ ezek után, hajlik az MDF javaslatára, miszerint a vita erőltetése nélkül hangoztassa mindegyik fél a saját álláspontját, s egyelőre foglalkozzunk fontosabb problémákkal?

— Egyelőre mi sem törekszünk nyílt konfrontációra ezekben a kérdésekben, de továbbra is fenntartjuk azt a jogot, hogy őszintén és nyíltan kifejezhessük véleményünket. 56-ot mi is forradalomnak tartjuk az MDF-el egyetértésben, és semmiféle taktikai megfontolásból nem vagyunk hajlandók arra, hogy amit gondolunk erről, azt ne mondjuk el.

Ilyen előzmények után jelenthetjük ki, hogy a szervezet számára a hőskorszaknak vége, a félhivatalos elismertség állapotában rengeteg harc után került sor a FIDESZ I. Kongresszusának megrendezésére. A temérdek tennivaló miatt a kongresszust két fordulóban rendezik meg. A mostani első fordulóban a Szervezeti Szabályzat elfogadására került sor, s a november közepére tervezett második fordulóban a program részletes kidolgozása van napirenden. (Erről külön tájékoztatjuk olvasóinkat.)

— Mekkora a tagság mostanra, s hogyan képviselte ez a kongresszus az ifjúságot?

— Bár már több, mint 1500-an vagyunk, a Kongresszus idején pedig 1300-an voltunk, nyilván ez a szám elég kevés ahhoz, hogy az ország ifjúságát reprezentálni tudja. Emellett ezen a kongresszuson alanyi joggal vehetett részt minden FIDESZ-tag — kb. 500-an voltunk — vagyis nem voltak küldöttek, s már ezért sem lehetett reprezentatív ez az összejövetel. A vidékiek egyre nagyobb részaránnyal képviseltetik magukat a FIDESZ-ben, de elég kevesen voltak itt. Nyilván azért, mert Pesten volt a kongresszus.

— Mit mond a Szervezeti Szabályzat arról, ki lehet FIDESZ-tag?

— 16—35 év között bármely magyar állampolgár, vagy letelepedési illetve ideiglenes itt-tartózkodási engedéllyel rendelkező — erdélyiekre gondolva — egyén, aki nem tagja más ifjúsági politikai szervezetnek.

— A kongresszus menetére viszszatekintve, egynapos vita után eldőlt, hogy a tagság egyik Szervezeti Szabályzat tervezet mellett sem foglal állást. Hogyan csapódott le mindez a vezetőségnél?

— Az első nap után nagyon csalódottak voltunk. Úgy tűnt számunkra, talán az is előfordulhat, a FIDESZ felszámolja önmagát. A felszólalók nem igazán vitték előre a vita menetét, inkább csak kritizált mindenki. Ráadásul bizalmatlanságot is éreztünk a vezetés felé.

— Ehhez képest óriási fordulatot hozott a következő nap.

— Igen, szerencsére volt 20-30 lelkes ember, aki feláldozva az éjszakáját nekiállt, hogy a két Szervezeti Szabályzat-tervezetből egy harmadikat gyúrjon. Így aztán másnap a tagság elfogadta ezt a tervezetet. A Szervezeti Szabályzat igen nagy önállósággal ruházta fel a csoportokat, érdekes új momentuma a frakciók kérdése, amelyeket a tagok a kisebbségi vélemény védelmére hozhatnak létre.

— Tekintsünk egy kicsit előre; novembertől a program elfogadása után hogyan próbálja majd érvényesíteni elképzeléseit a FIDESZ?

— A politikai gyakorlatban az európai kultúrának megfelelő módon kívánunk eljárni. Vagyis a demokrácia szellemében, az emberi jogok tiszteletben tartásával, az erőszakmentes politizálás módszereivel akarunk nyomást gyakorolni. A gyakorlatban: kezdve a parlamenti képviselők megkeresésével, meggyőzésével — ami már eddig is folyt — a kormánnyal, illetve képviselőivel való tárgyalások útján kívánunk hatni, azonkívül saját képviselők állításával, s ezek bejuttatásával helyi szinten a tanácsokba, országos szinten a parlamentbe. Másfelől aktív kritikáját próbáljuk majd adni a politikai gyakorlatnak, a kormány munkájának, a törvényhozásnak. Tehát minden olyan kérdésnek, amely úgy gondoljuk, jelentős, az ország életére kihatással van. Harmadrészt pedig szeretnénk alternatívát nyújtani az ifjúság számára, újfajta gondolkodásmódot szeretnénk elterjeszteni.

— A FIDESZ programtervezete tartalmaz olyan kitételt, miszerint a törvénynek lehetőséget kellene teremtenie alulról jövő pártalakítási kezdeményezéseknek. Jelenti-e ez azt, hogy a FIDESZ a későbbiekben foglalkozik majd a párttá alakulás gondolatával?

— Sokakkal egyetértésben mi is többpártrendszer bevezetését tartjuk kívánatosnak Magyarországon. Valóban nem kizárt, hogy a FIDESZ-ből is párt lesz fél, egy év múlva, hiszen a FIDESZ is az összes többi kezdeményezéssel együtt egy-egy pártcsíra. Nem biztos, hogy mindegyikből párt lesz, ezt majd az idő fogja eldönteni.

— Meg az új alkotmány.

— Valóban, de addig a jelenlegi törvények szerint lehet pártot alapítani. Hogy ez a jövőben is így alakul majd, ebben már a jelenlegi egyesülési és gyülekezési törvénytervezet fényében nem vagyunk biztosak. Többek között ezért is juttattunk el több helyre (Pozsgay Imre, Népfront) a Hálózattal együtt közös állásfoglalásunkat.

— Beszéljünk egy kicsit a társszervezetről, hogyan ítéli meg a FIDESZ a KISZ-t, s viszont, hogyan vélekedik a KISZ az újonnan jött vetélytársáról?

— Mi partnernek tekintjük a KISZ-t. Egy teljesen más körülmények között létrejött és dolgozó, sokban tőlünk eltérő célokat magáénak valló szervezetről van szó. Mi azonban készek vagyunk a párbeszédre, bármikor, bármilyen nyilvánosság előtt hajlandóak vagyunk nézetkülönbségeinket megvitatni a KISZ-szel. A KISZ részéről felénk nem mondhatnám, hogy egyértelmű a megítélés. Hámori Csaba, a KISZ KB első titkára, egészen vad kijelentéseket fogalmazott meg rólunk: néhány 100 hőzöngő fiatal gyülekezetének nevezett minket, akiknek — elmondása szerint — csak azért van némi sikerük, mert így a legradikálisabb elemek legalább csatlakozni tudnak valahova. Más KISZ-vezetők viszont tárgyalni is hajlandónak mutatkoznának velünk. Éppen e hónapban várható egy FIDESZ—KISZ vita a Közgázon.

Kalocsai Péter

Vagy eszményi szocializmus vagy semmilyen!?

Ha ön, *Vágréti László* valóban, munkás és meggyőződése szerint az „alkalmazott dolgozók" többségének véleményét fejezi ki helyzetünkről, akkor miért minősíti magát cikkének címében idézőjel nélkül kispolgárnak? Mi persze nem kifogásoljuk ezt a politikai önminősítést. Saját élettapasztalatai, bőségesnek látszó szemináriumi tanulmányai alapján nyilván ön sem vonja kétségbe, hogy „Nyugaton" és „Keleten" sok kispolgári politikai—ideológiai beállítottságú munkás volt és van, akik nagyon is befolyásolják (közvetve és általában értelmiségi kifejezőiken keresztül, de mindennapi gyakorlati magatartásukkal közvetlenül is) az egész osztály, benne pártja politikai arculatát, politikájának meghatározását, sorsának alakulását. (Engels annak idején arról írt, hogy Angliának valósággal „polgári munkásosztálya" alakult ki.)

Ha ön „konzervatívoknak" minősít filozófiatanárokat, „dialektikus finomságokkal" a valóságot leplező, „furfangos", bravúros szófordulatokat, „permanens hazugságokat" gyártó, az „agyalágyult bürokrácia" által „felkent kincstári ideológusok"-ról beszél, akkor miért tartja „szégyenbélyegzésnek", ha az ön álláspontját is minősítik politikailag? Nem hatja át az ön meggyőződését valami sértődött önteltség, amit kifejez cikke címének és egész tartalmának, hangnemének kiáltó ellentéte is, és ami megakadályozza abban, hogy tárgyilagos legyen?! Önmagában egy társadalmi csoportnak vagy politikai-ideológiai álláspontjának „kispolgári" minősítése éppúgy nem megbélyegzés, mint „munkás"-ként való elismerése még nem dicséret. Valamit politikailag értékelni és értékként elismerni nyilvánvalóan nem ugyanaz.

Ha ön politikai-ideológiai vitába szállva önérzetesen kiáll a munkások olyan erénye mellett, mint a becsületesség iránti érzékenység, akkor miért nem állít legalább néhány — ismételjük: legalább néhány — ellenérvet érveinkkel szemben? Ha kitart egy ilyen vitamorál mellett, akkor azt kénytelenek leszünk érvelés nélküli politikai-ideológiai hangulatkeltésnek minősíteni. Bár ezt az elmaradtatást az ön esetében nem tekintjük olyan súlyosnak, mint kollégánk esetében, aki nagyjából ugyanúgy vitatkozott velünk. Reméljük, hogy nem az ő példája tükröződik az ön vitamódjában és nem tartja perdöntő érvnek álláspontja igazsága mellett, hogy azt véleménye szerint az „alkalmazott dolgozók" többsége osztja. A politikai (ideológiai) mozgalmak történetében nemegyszer és igen látványosan tévedett a „többség".

A „közmegegyezés" kialakítását célzó politikai ideológiai, eszmecsere, párbeszéd, vita, küzdelem vagy akár harc morálját az is hozzátartozik, hogy figyelembe vesszük a vitapartnerek, ellenfelek stb. közötti különbséget, ha ez fáradtságos is. Mi kétféle konzervativizmust, „újbaloldali" és marxista álláspontot különböztettünk meg a múlt és a jelen értékelésében, s a tennivalók meghatározásában. S mit tesz ön legújabb reflexióiban? Bármiféle érdemi észrevétel, ellenérv nélkül önérzetes csodálkozását fejezi ki, s szatirikus humorizálásba kezd azért, hogy — úgymond — önnel mint munkással szemben oltalmazzák saját munkáshatalmát. Nem gondolja, hogy munkáshúrok pengetése érvek nélkül olyan, mint ütem dallam nélkül? Nem értjük, hogy beszélhet saját munkáshatalmáról, amikor az a véleménye, hogy ami nálunk volt és van, az nem szocializmus. Vagy lehet munkáshatalom szocializmus nélkül? („Svéd szocializmus"?) Nem lehet eligazodni ezen a ponton gondolataiban, mert „a jó öreg szocializmus"-t is mondja. Kibányászható persze cikkéből, hogy ezen a „létező jó öreg szocializmus"-on az eszményét érti és az ennek megfelelő gyakorlati mozgalmat, amely hatalom ugyan, de nincs hatalmon.

Ha egy ilyen eléggé tekervényes fejtegetés ön szerint belefér „... a munkások kissé mackós gondolkodásába", akkor miért tartja furfangos dialektikus bűvészmutatványnak (amellyel el akarják orozni a munkásoktól még a szocializmust is, mint „értéket") annak az egészen természetes ténynek a tudomásulvételét, hogy a szocializmus mint társadalmi rendszer nem születhet meg egy lendülettel, patyolat tisztán a tőkés társadalomból, hogy akár többszakaszos átmeneti időszak van ezen belül, hogy kanyargós lehet az út, visszalépésekkel megszakítva, ahol tehát a régi társadalom erői és „értékei" még nem haltak ki teljesen, sőt időnként és helyenként felerősödnek, a velük folytatott küzdelemmel együtt, ahol „áruegyenértékek" és „munkaegyenértékek" cseréje egyszerre zajlik, a kereskedelem szabadsága és korlátozása egyszerre áll fenn stb., de ahol mindezek közepette a köztulajdonosi tervgazdálkodás dominanciája alakul ki.

Mi egyszerűen nem hisszük el önnek, hogy a munkások „proletársorsából" fakadó valamiféle „dogmatikus" vonzódása a „tiszta értékek"-hez megakadályozza a mondottak megértését és elfogadását. Véleményünk szerint arról van szó, hogy ön és a hasonlóan gondolkodó munkások akarják a szocializmust, de a hozzá vezető út nélkül. Arra hajlanak, hogy ha ez az út nehéz, súlyos ellentmondásokkal terhelt, és helyenként bűnökkel szegélyezett, akkor ott a szocializmus építéséről szó sem volt. Nem igyekeznek pontosan felmérni a helyzetet, hogy mi az ami már szocializmus, de még nem kifejlett, mi az, ami lépés a kifejlődés irányába vagy eltérés ettől. A kevert vagy megkeveredett valóság fel- és elismerése miért jelenti a „tiszta" szocialista értékek polgári elemekkel való „hablatyolását", mint azt ön teljesen alaptalanul állította?

Ön azonban a kevert valóságtól a „tiszta szocializmus"-hoz mint értékhez menekül és tagadja azt, ami még gyakorlatilag szocializmus.

Álláspontjának ebből az eleméből az következik tehát, hogy forradalmárként kellene fellépnie, de ezt megakadályozza álláspontjának az az eleme, mely szerint itt és most szocializmust építeni nem lehet. Ezért nem maradhatott más lehetőség az ön gyakorlati orientációjának meghatározására, mint egy óvatos frázis: „... a dolgozó emberek ... ha szükséges, az ortodox értékek és az új politikai rendszerelvek alapján újjászervezik magukat." Miért *„... ha* szükséges?"

Miért nem szükséges *azonnal*, ha az „agyalágyult despotizmus bürokratikus összevisszaságától" szenvednek? Mik az ortodox értékek? Talán a szocializmusnak az a meghatározása tartalmazza ezeket amelyet munkás ismerőseire hivatkozva megfogalmazott? (Meg vagyunk győződve arról, hogy szocializmus-meghatározását azok a munkás ismerősei, akik figyelmesen olvasták Marxot, igen hiányosnak, pontatlannak, történetietlennek minősítik) S melyek az „új politikai rendszerelvek"? (Sokkal hasznosabb lett volna, ha ezt a jelzett szintézist fejti ki.) A polgári demokrácia „uralmi technikáinak" adaptálása pl. a szocializmus politikai rendszerének kiépítési folyamatában csak akkor jelentené az szocialista eszméknek és gyakorlatnak polgári elemekkel való összekeverését, ha lemondanánk *saját* demokratikus politikai mechanizmusaink kifejlesztéséről (abban az értelemben, ahogy erről Marx írt a Párizsi Kommün kapcsán). Ma valóban inkább látszik az előbbi, mint az utóbbi. Ha ön ezt kifogásolta volna, ezen a ponton nem volna vitánk egymással.

„... ha szükséges ..." Ez az óvatos megszorítás számunkra azt fejezi ki, hogy ön nem tud valójában dönteni: a forradalom szükségességének álláspontját képviselje vagy a reformét? (A kétféle reform lehetőségével persze nem bíbelődik). Lehet egy ilyen állásponttal hatékonyan részt venni bármiféle közmegegyezés kimunkálásában, az „ideológiai szókavargatást" elkerülni, munkások és szerves értelmiségük egymásratalálását elősegíteni, valóban „vörös" segély-akciót szervezni lehetséges szövetségeseket megnyerni, és a vitapartner álláspontját morális igényességgel elemezni és értékelni?

GONDI JÓZSEF, MIHÁLY ALBERT

Vélemények a legutóbbi országgyűlésről

Ennek a parlamenti ülésnek nagyon vegyes a fogadtatása, én pozitívabban ítélem meg, mint az eddigieket. Nemcsak az eredmény oldaláról nézem, hanem azt a precedenst üdvözlöm, ami megtöri az elmúlt negyven év sorozatát. Nagyon nagy fordulat az, hogy a képviselők visszakozásra kényszerítették a pénzügyminisztert, a Minisztertanácsot. Ugyanakkor a Bős—Nagymaros ügyében kialakult vitában győzött ugyan a kormánypárt, de ez pyrrhusi győzelem volt, felért egy vereséggel. Igen nagy jelentőségű maga az a tény, hogy a tudomány megütközött a demagógiával, méghozzá nyílt színen. S ahogy történt: ahogy egy olyan echte úriember, mint Szentágothai János kikérte magának, hogy ilyen demagóg dumával etetik a Parlamentet — csodálkoztam, hogy eddig el mert menni. Elsősorban és alapvetően én Király Zoltán rendkívül korrekt érvelésével, kiállásával, bátorságával értek egyet, még akkor is, ha súlyos hibát követett el azzal a kiszólással, hogy akit nem érdekel a vita, az menjen a Gundelhez kávézni. *Ez bizonyára fiatalságából, tapasztalatlanságából is következik, meg abból, hogy biztos már előre kritizálták, figyelmeztették, morgolódtak.* Amit egyébként mondott, abban semmi sértő nem volt: az tény ugyanis, hogy a teremben valóban ott ülnek azok, akik felelősek az eddigi évekért.

Mindenesetre ezen az ülésen a képviselők egy kiélezett helyzetben foglaltak állást olyan ügyben — ráadásul az ország nyilvánossága előtt — amit nem lehet többé meg nem történtté tenni. A döntés katarzis volt mindegyikük számára, s mostani szavazatuk súlya ezentúl mindig nyomni fogja őket. *Olyan ez, mint amikor az egyik felet tettenérték a házasságban; azután az már nem olyan többé, mint korábban volt.* Arra nem lehetett számítani, hogy kiállnak az építkezés leállítása mellett, de nem mindegy, hogy miként szavaztak mellette. Tapasztalatlan még ez a Parlament, de nem is csoda, hiszen mostanáig a kormány gyeplőjén volt. Ami a vitában elhangzott, olyan leleplező jellegű volt, aminek gyümölcsei később érnek be. Mint ahogy a mostani igen is visszaüt később, amikor a tervhez pénzt is kell szavazni, pénz pedig — mint ahogy azt Nyers Rezső néhány napja itt az egyetemen is megerősítette — nincs.

(Révész Ferenc docens, filozófiai tanszék)

Rettenetesen más volt ez az országgyűlés, mint amit elvártam tőle. Azt is jellemzőnek tartom, hogy hiába kértünk belépőt Sárközy Tamástól, csak annyit tudott mondani, hogy a karzatot sajnos éppen most tatarozzák. Nagyon lelkes vagyok, de optimista nem, nem is lehet szerintem elhinni, hogy ezt az építkezést meg lehet még állítani. Bár lehet, hogy most — mint hallom — a csehszlovák fél fog valami ilyesmit kezdeményezni, ki tudja. Igen igényt tartanék arra, hogy tudjam, mire szavazott a képviselőm, de nem tudom. A FIDESZ-ben mindenesetre volt olyan terv, hogy kezdeményezni kellene képviselők visszahívását, de egyelőre nem tudni, mi lesz belőle.

Nagyon szembetűnő volt, mennyire tájékozatlanok a képviselők abban, amiről szavaznak. Antidemokratikus módon szavaztak meg dolgokat, másnap felülbírálták, amit előző nap döntöttek, sőt, utána már egy napon belül is előbb ezt, aztán azt mondták. És mégis, úgy tűnik, valamennyire becsempésződött már a parlamentbe a Király-féle mentalitás. Végül is nekem úgy tűnik, nem a Bős—Nagymaroson, hanem az adórendszeren fogunk fönnakadni.

(Mitró Katalin hallgató)

Elkeseredtem a történtek láttán-hallatán állampolgárként, tudománnyal foglalkozó emberként és jogászként egyaránt. A többi állampolgárhoz talán hasonlóan nekem sem voltak illúzióim az országgyűlés előtt, ezért talán nem is az hangolt le, ami történt, hanem az, ahogyan történt. Az MTA Bős—Nagymarossal kapcsolatos korrekt jelentésének, azaz a tudománynak az ülésszakon tapasztalt kezelését tudománnyal foglalkozó emberként megengedhetetlennek és feháborítónak tartom. Mellesleg azt is, ahogyan a politikai döntés ismeretében az Akadémia főtitkára utólag igyekszik elhatárolódni az építkezés leállítását javasló jelentéstől.

Jogászként meg kell jegyeznem, hogy rengeteg inkorrektség volt tettenérhető: Korrekt döntéselőkészítés esetén megengedhetetlen volna, hogy egy, a kormány felkérésére készített tudományos jelentést a kormány ne adjon a képviselők kezébe. Úgy tudom, az akadémiai anyagot a TDDSZ kezdte sokszorosítani, s a képviselőkhöz eljuttatni. Miután ez kiderült, már az országgyűlés ülésének megkezdése után, akkor döntött úgy a miniszterelnök és az országgyűlés elnöke, hogy a tanulmányt terjeszteni kell, a képviselők egy része így jutott hozzá a tanácskozás előestjén. Egy másik inkorrektség a pártfrakcióval kapcsolatos: tudtommal a pártfrakció előzetes ülésén a párttagokat utasították arra, hogy ellent kell állniuk a népszavazás kiírását szorgalmazó törekvéseknek, s arra, hogy akadályozzák meg külföldi szakértők bejutását az építkezést ellenőrző bizottságba. Az ezzel kapcsolatos kifogásokra az szokott a válasz lenni, hogy nyugati országokban is adnak a pártok útmutatást a képviselőiknek, s ott is elvárják azok betartását. Csakhogy a többpártrendszer logikáját nem lehet a magyarországi egypártrendszerre alkalmazni. Nálunk ugyanis a képviselők 75 százaléka párttag, ha tehát ők pártutasítást hajtanak végre a parlamentben, akkor a parlamenti szavazás felesleges. Kifogásolható az is, hogy a népszavazás kérdésében adott igazságügyminiszteri tájékoztató egyáltalán nem volt korrekt és szakszerű. Az igaz ugyan, hogy az 1949-es alkotmány egy mondatban az Elnöki Tanács hatáskörei között tesz említést egy esetleges népszavazás kiírásáról, ez azonban semmiképpen nem jelenti azt, hogy az országgyűlésnek ezügyben az Elnöki Tanácshoz kellene fordulnia. Az alkotmány értelmében az országgyűlés, mint a népszuverenitás legfőbb fóruma bármilyen kérdésben bármit dönthet, akár jogszabály hiányában is egyedi határozattal. Sőt, kiküldhetett volna a szerdai ülés egy bizottságot, amelyik csütörtökre alkothatott volna egy néhány mondatos törvényt a népszavazás lebonyolításáról. Ugyancsak inkorrektnek tekinthető a zárt ülést kezdeményező indítvány és annak kezelése. Az ügyrend szöveg szerint nem tartalmazza ugyan, de értelmezése alapján megállapítható, hogy a név szerinti szavazás elsősorban azt célozza, hogy a választópolgárok ellenőrizni tudják, hogyan szavazott a képviselőjük. Ez zárt ülésen nem lehetséges. A harminckét képviselő indítványa alapján minden további nélkül el kellett volna rendelni a név szerinti szavazást, semmi helye nincs ilyenkor elnöki visszakérdezgetésnek, szavazgatásnak. A zárt ülésre tett indítványt pedig — mint ezzel a korábban érkezettel ellentétben állót — magától értetődően el kellett volna utasítani.

Tekintve, hogy a képviselők jelentős része a döntés előtt nem kérdezte meg a választókat, egy másik részük a választói „utasítások" ellenére döntött, meg vagyok róla győződve, hogy el fog indulni egy visszahívási hullám. Egy képviselő visszahívását egyébként a jelenlegi választójogi törvény szerint a körzetébe tartozó választópolgárok tíz százalékának ilyen értelmű akaratnyilvánításával, például aláírásával lehet kezdeményezni.

(Halmai Gábor alkotmányjogász)

Körösényi András:

Népiek, urbánusok, reformkommunisták — útban a pártalakulások felé

A fordulatot 1987 szeptember vége, a lakitelki tanácskozás hozza. Lakitelken megalakul a Magyar Demokrata Fórum (MDF). Az MDF ekkor ugyan még nem szervezet, de hamarosan a magyar értelmiség első olyan politikai tömörülésévé válik, amely nyilvános rendezvényeken bírálja, ill. kérdőjelezi meg egy sor kérdésben a kormányzat politikáját.

Az MDF

kezdeményezői és szervezői elsősorban a népi mozgalom táborából — a népi-nemzeti szellemi-politikai tradíció hívei közül — kerülnek ki, de az MSZMP-n belüli reformer erők képviselői is jelen vannak.

A lakitelki tanácskozás a politikai vezetés és az értelmiség egyes csoportjaiban eltérő hatást vált ki. Míg a pártvezetés és a kormányzat hangadó köreiben a „másként gondolkozás" és az „ellenzékiség" („tűrést", illetve „tiltást" maga után vonó) kategóriáival értékelik, addig a párton belüli demokratikus reformtábor pozitíven fogadja. Maga *Pozsgay Imre* személyesen is jelen van a találkozón, s — talán itt először — átfogó politikai reformprogramot hirdet meg. A párton belüli reformer értelmiség reprezentánsa, *Bihari Mihály* itt kezdi meg — később a Medvetáncban „Reform és demokrácia" címen publikált — reformkoncepcióját népszerűsíteni. Már Lakitelken is, de 1987—88. telén sokáig úgy tűnik, hogy az MSZMP mellett (vagy azon belül) fellépő alternatív politikai erővé egy reformkommunista—népi tömörülés válhat. Pozsgay népfront főtitkársága idején nem tűnt megalapozatlannak az a feltevés, hogy ezt a szövetséget egy HNF—MDF koalíció, vagy a népfronton belül helyet foglaló MDF intézményesítené.

Míg a közvélemény nagy része érezhető szimpátiával tekintett az MDF-re — mint független politikai kezdeményezésre —, addig a magyar értelmiség egy másik véleményformáló centruma, az ún. urbánus értelmiség már erős fenntartásokkal. Az elsősorban fővárosi, bölcsész, társadalomtudományi értelmiség politikai értékvilágának a tengelyében a nyugati típusú demokrácia, az emberi jogok tisztelete és a szociális eszme áll. A politikai *rendszerrel* szemben kritikusabbak, mint a népiek. Ők alkotják a Demokratikus Ellenzék elsődleges támogatói és szimpatizáns körét, ill. közülük kerülnek ki annak aktív tagjai. De minek köszönhető az urbánus értelmiség bizalmatlansága az MDF-fel szemben? Olyan vélt vagy/és valóságos tényezők vehetők itt számba, mint az MDF-et létrehozó népiek nacionalizmusa, antiszemitizmusa, a hatalommal való „lepaktálásuk", valamint azon „szűkkeblűség", amellyel a Demokratikus Ellenzék, ill. az urbánus értelmiség prominens képviselőinek nagy részét kihagyták a demokratikusnak és koalíciósnak mondott Fórum alakulásából.

Ez utóbbi kapcsán valóban felmerül a kérdés: minek tekinthető az MDF? Egy nemzeti pártnak, vagy a hitelét vesztett hivatalos politikai szervezetektől független irányzatok és politikai erők széles koalíciójának? Nehéz erre egyértelmű választ adni. A kezdeményezés kétségtelenül a népi-nemzeti irányzat — nyilvánosság előtt sokáig meg nem nevezett — képviselőitől indul ki, akik az irányítást az 1988 telén-tavaszán szervezett, már „nyitott" fórumok idején is szilárdan a kezükben tartják. A koalíció és szövetség keresés iránya időközben a hivatalos intézményektől (HNF) a független társadalmi kezdeményezések s politikai csoportok irányába tolódik el. A fórumokon részt vevők a Demokratikus Ellenzék képviselőitől országgyűlési képviselőkig terjednek. Az MDF szervezői és tekintélyei ugyanakkor nem vesznek részt az 1988 tavaszán alakuló Szabad Kezdeményezések Hálózatának (HÁLÓZAT) munkájában. A HÁLÓZAT-ban így lényegében az urbánus csoportok vesznek részt. Az MDF (tagokkal rendelkező) *szervezetté* alakulása 1988 szeptemberében ismét a kapuk szűkebbre zárása mellett történik. A szervezetté alakulás helyszíne Lakitelek — a zászlóbontás helyszínére való visszatérés szimbolikus jelentéssel bír. Az MDF tehát koalíciós ugyan, de irányítása a népieké. Az általuk hirdetett „népfront" kereteit talán leginkább a „sem kormánypárti, sem ellenzéki" pozíció jelöli ki. Vagyis a koalíció határai nem *ideológiai*, ill. *pragmatikus*, hanem *politikai* dimenzióban húzódnak: a hatalomhoz való viszony területén. Az MDF kritikája — a népi mozgalomnak a politikai hatalomhoz való tradicionális viszonyához hasonlóan — nem a politikai *rendszer* egészére irányul, hanem a politikai vezetésre, ill. az általa követett politikai *irányvonal* egyes elemeire vonatkozik.

Az értelmiségi elit másik, urbánus politikai kultúrát hordozó csoportja ez idő alatt mintha némi lépéshátrányba került volna. Míg korábban, a hetvenes évek végétől a Demokratikus Ellenzék a kritikai-ellenzéki értelmiség centrumává vált, addig 1985 után több értelmiségi csoport „zárkózik fel", s a Demokratikus Ellenzék — miközben hatása erősödik, mégis — veszít relatív súlyából. Az 1985. júniusi Monori Találkozón a Demokratikus Ellenzék, az 56-osok, a reformközgazdászok és a népi írók tekintélyei találkoznak, s egy széles független-ellenzéki értelmiségi koalíció lehetőségét teremtik meg. E koalíció azonban rövid életű, s az összes csoport előtt tekintélyt élvező *Donáth Ferenc* halála után egy ilyen találkozót nem sikerült többé megismételni. Miután az Írószövetség 86-os novemberi közgyűlése a népiek nagy lázadását s a kultúrpolitika feletti látványos győzelmét hozza (igaz, ez majdnem az Írószövetség felfüggesztésével jár), a decemberi független 56-os konferencia már kissé szárnyaszegettre sikerül: a népiek és a reformközgazdászok nem képviseltetik magukat. Ugyanakkor készül már a Fordulat és reform a közgazdászok műhelymunkájaként, s a 87-es év a progresszív újságírók önálló *csoporttá* válását hozza (Nyilvánosság Klub).

1987 a politikai reformtervek éve. Aki teheti — az ellenzéktől a nyugdíjas párttagokig —, papírra veti politikai reformkoncepcióját. A Demokratikus Ellenzék — miközben egyediségét elveszíti, relatív súlya csökken — betör az intézményekbe. A Beszélő-kör Társadalmi Szerződés című reformprogramját az egyetemeken és hivatalos pártkörökben egyaránt vitatják. Lemarad azonban a politikai szerveződés terén.

A HÁLÓZAT

létrehozása így nemcsak a változó politikai helyzet következményének, de az MDF megalakulására adott válaszlépésnek is tekinthető. A HÁLÓZAT 1956 óta az első olyan politikai csoportosulás, amely a többpártrendszerű parlamentarizmus és a piaci versenyre épülő vegyesgazdaság programjával jön létre. Míg az MDF a hatalomhoz való viszony tekintetében egy mérsékeltebb „Felirati", addig a HÁLÓZAT egy radikálisabb „Határozati" pártnak tekinthető. Működését illetően azonban a HÁLÓZAT némi csalódást kelt. Megalakulása óta nem tud túllépni azon a dilemmán, hogy minek tekintse magát: klubok, körök laza információs hálózatának (ilyen pl. a Klubtanács), vagy pedig politikai szervezetnek? Bár perspektíváját illetően ez utóbbit célozza meg, ma mégis inkább tekinthető az urbánus-ellenzéki értelmiség (sokszor meglehetősen széthúzó, egymással rivalizáló) csoportjai vitafórumának, mint — a közben lezajló politikai fejlődés perspektívájában — egy későbbi politikai szervezet, párt előd jének. Míg az MDF vezetői kiváló szervezőkészségről tettek tanúbizonyságot, s több, egymással együttműködőképes, a „bázis" előtt feltétlen tekintéllyel bíró (karizmatikus) vezetővel rendelkezik, a HÁLÓZAT mindezen erényekkel kevésbé bír. Az MDF inkább egy pártszerű tömörülésre hasonlít (mint például amilyen a Nemzeti Parasztpárt volt), míg a HÁLÓZAT inkább az értelmiségi politizálás jegyeit viseli magán (mint pl. az 56-os Magyar Értelmiség Forradalmi Bizottsága volt).

Módosít a képen, ha a Tudományos Dolgozók Demokratikus Szakszervezetének (TDDSZ) megalakulását is figyelembe vesszük. A tudományos kutatásokra fordított költségvetési kiadások megkurtítása ellen „fellázadt" akadémiai kutatók által kezdeményezett

TDDSZ

több mint egy egyszerű szakmai-érdekképviseleti szervezet. Hiszen egyrészt tagsága jórészt azonos az urbánus-ellenzéki értelmiség intézményeken belüli támogatói, ill. szimpatizáns körével, másrészt tevékenysége a primer szakmai-munkavállalói érdekképviseletnél jóval ambíciózusabbnak tűnik. Olyan globális politikai-gazdaságpolitikai kérdésekben nyilvánít véleményt, s bírálja a kormányzatot, mint a nemzeti jövedelem újraelosztása, az állami költségvetés szerkezete, vagy a kormány mindenkori gazdaságpolitikája. A TDDSZ állásfoglalásaiban érezhető baloldali demokrata szemlélet középpontjában a szociálpolitika, a javak igazságos (újra)elosztása áll.

A harmadik artikulálódott értelmiségi politikai orientáció és politikai tömörülés a párton (MSZMP) belüli „másként gondolkodóké", a reformkommunistáké. Azokról van szó, akik nem veszítették el a hitüket a kommunista párt és a szocializmus megújulásában, ill. megújíthatóságában, a demokrácia és a szocializmus összeegyeztethetőségében. A reformkommunizmus politikai eszménye a „demokratikus szocializmus": a sem nem (magán)tőkés, sem nem bürokratikus-állami, hanem valamilyen társadalmi, kollektív (pl. önigazgatású) tulajdonforma dominanciája, s az ezen alapuló szocialista piacgazdaság. A reformkommunista kritika elkötelezett: nem jár a kommunista párt iránti lojalitás feladásával. Magyarázza ezt az is, hogy a párton belüli reformerek politikai tevékenysége elsősorban (egyes) politikai vezetők meggyőzésére, a kívánatosnak tartott reformokhoz való megnyerésére irányul.

A reformkommunista politikai kultúra gyökerei Magyarországon az 1953 nyarán kezdődő „új szakasz" politikájára, azaz Nagy Imréig vezethetők vissza. Legnagyobb politikai sikereit Kelet-Európában a 68-as Prágai Tavasz során aratta. Magyarországon ma a párton belüli reform-értelmiség a hordozója. Egyik szerveződési kísérletük a kissé bátortalanul és sután létrejövő

Új Márciusi Front.

A Front eddigi története jól mutatja a reformkommunista politizálás nehézségeit, buktatóit. A nyilvánosság számára íródott Felhívásuk a pártvezetés áldásának hiányában mintegy fél évre az asztalfiókba kerül. Szeptemberi közzététele nyomán a közvéleményben némi zavar alakult ki. Nem tisztázott ugyanis; csupán egy szellemi platform deklarálásáról, vagy pedig politikai zászlóbontásról van szó?

A reformkommunisták legnagyobb politikai sikere — rövid távon — az MSZMP-n belüli elismert áramlatként, frakcióként való intézményesedése lenne.

A népi-nemzeti, az urbánus-demokrata és a reformkommunista politikai orientáció (illetve az őket többé-kevésbé reprezentáló szervezetek) alkotják a független-kritikai értelmiségi politizálás nagy tradíciókkal rendelkező pártjellegű tömörüléseit. Ha ezek az irányzatok felül tudnak emelkedni — ha nem is az őket egymástól elválasztó, de — az őket egymással könnyen szembefordító különbségeken, akkor Magyarország demokratikus átalakulásában mindegyiknek fontos szerep kínálkozik. A radikális urbánus-demokrata értelmiséget tömörítő HÁLÓZATNAK az emberi jogok és parlamentáris demokrácia értékeinek tiszta, elvszerű képviselete, a népi-nemzeti irányzatot tömörítő MDF-nek a nemzet függetlenség védelme és a demokratikus átalakulás politikai sikeréhez szükséges széles társadalmi *tömeg*támogatás megteremtése, a reformkommunistáknak pedig a kommunista párt, s az azon belüli politikai kultúra demokratizálása — ez utóbbi nélkül ugyanis (ill. az MSZMP szétesésével) megnő egy új, mindhárom politikai tömörülést a föld alá kényszerítő diktatúra veszélye.

1988. szeptember

Találkozás HOBÓ-val

avagy szellemi pezsgés a Dunaparty Clubban

Este háromnegyed hét, Deák tér, NDK-központ. Mostanra beszéltem meg *Hobóval*, hogy eljön, és néhány szóban ismerteti azt az elképzelését, melyet nálunk, a Dunaparty Clubban szeretne megvalósítani.

És pontosan 6.50-kor feltűnik a tömegből kimagasló termetével, lassú, merengő járásával. A közeli fagyizóban ülünk le egy kávéra.

— *Mondj néhány szót magadról* — kértem —, *hisz nem is ismerlek.*

— Az iskolában szerettek a srácok, de ugyanakkor egy kicsit irigykedtek is rám. Egyszer a fiúvécében, véletlenül hallottam meg, hogy miért. Mert nekem apám miatt többet volt szabad, mint nekik. Ez akkor eléggé mellbe vágott. Annyira, hogy 16 éves koromban elmentem otthonról, s nem sokkal később anyagilag is függetlenné váltam. Közben az iskolát elvégeztem, később felvettek az Eötvösre, de két év múlva eltanácsoltak, így azt levelezőn fejeztem be. Már ekkor folyamatosan írtam. Novelláim a Kortársban és a Látóhatárban jelentek meg, Szerémi László aláírással. Ez a 70-es évek eleje-közepe. Ezek mellett rengeteg dalszöveget gyártottam. Azután 1978-ban megalakult a Hobo Blues Band és ez energiám nagy részét lekötötte.

— *De nálunk nem Hobo Blues Band-klubot szeretnél csinálni...*

— Nem, hiszen ilyenből 10 van már, ebből 7 vidéki egyetemeken. Itt, hosszú évek után, újra szeretném kezdeni azt, amit annak idején (1980—81, K. T.), a Jobbágy Gyula vezette Közgáz Klubban már nagy sikerrel csináltam. Ezek extra műsorok lesznek. Talán a Lágymányosi Közösségi Ház műsoraihoz lehet majd leginkább hasonlítani. Azt szeretném, ha az egyetemisták megkapnák végre azt, ami a rockkultúrából jár nekik, s ilyen kereteken belül élénk szellemi pezsgést lehetne a klubba varázsolni. Szeretném, ha a közönség megérezné, hogy a rockzene egyik legfontosabb tulajdonsága, hogy pimasz, s ezt kihasználva „szelep lehet egy ország fenekén", mint azt egész a legutóbbi időkig itthon tapasztalhattuk. A legjobb külföldi példa erre a legendás Doors együttes, élén a nyughatatlan Jim Morrisonnal. Ma már azonban mást is el lehet mondani ezzel a zenével. A klubban, mely havonta egyszer kerül műsorra, lehetőséget szeretnék adni különféle haladó mozgalmak képviselőinek, hogy megjelenjenek és a szintén ottlévő művészekkel „Talkshow"-t folytathassanak, azzal a nem titkolt szándékkal, hogy a közönség ebben partnerünkké válik. Szeretnék teret biztosítani a diákfiatalságnak, hogy koncepcióiknak hangot adhassanak, kicsit-kicsit visszacsempészve a 60-as évek hangulatát.

— *Ez nagyon szép, de mi ad alapot arra, hogy ennyire megbízzál abban, hogy az egyetemi ifjúság is igényt tart erre a „térre"?*

— A nyári EFOTT-on adott koncertünk fogadtatása. Ez a koncert fordulópontot jelentett az én és az együttes életében is. Ahogy 3-4 ezer ember végig „tetszésnyilvánította" azt a két és fél órát a szemerkélő esőben, az maga volt a gyönyör. Tudod, az ember nem játszik két és fél órát csak úgy...

— *Azt a koncertet én is láttam, és érezni lehetett, hogy jókedvből játszotok.*

— A közönség és az együttes egymásra gyakorolt hatásának ékes bizonyítéka. Nos, ez alapján, meg a Közgáz hallgatóságának közismert „mozgolódásai" alapján merem kérni a leendő közönségünket, hogy jöjjenek minél többen és kezdeti lépéseinket kísérjék nagy szeretettel, hisz rég titkolt vágyaimat és elképzeléseimet próbálom meg formába önteni. Lehet, hogy ez nem fog könnyen sikerülni.

— *Köszönöm a beszélgetést.*

★

Eddig az interjú, s most Hobo egész évre tervezett műsora: VIDEO ROCKTÖRTÉNETI SOROZAT: BEATLES, ROLLING STONES, ERIC CLAPTON — CREAM, JIMI HENDRIX, JANIS JOPLIN, DOORS, WOODSTOCK.

TERVEZETT VENDÉGEK: CSEH TAMÁS, CSOÓRI SÁNDOR, BEREMÉNYI GÉZA, ESTERHÁZY PÉTER, EÖRSI ISTVÁN, DÉS LÁSZLÓ és barátai, TÁTRAI TIBOR.

Rajtuk kívül JORDÁN TAMÁS József Attila-versekkel, VALLAI PÉTER Petri György verseivel fog fellépni.

Kiss Tamás

„Nem felejtjük mártírjainkat"

Az aradi vértanúk emlékművét egyetemünk hallgatói is megkoszorúzták október hatodikán. Hajnalban, az egyetem buszával indult a Rajk és a Széchenyi szakkollégium harminc diákja és két oktató, az utazási költségeket az egyetem fizette. A határon négy órát várni kényszerültek, ezért az aradi ünnepséget lekésték. Egyenruhás és civil rendőrök figyelme kísérte őket, amint egymás kezét fogva körülállták az emlékművet, s letették koszorújukat, aminek szalagján ez állt: Nem felejtjük mártírjainkat. Magyar egyetemisták.

Elénekelték a Himnuszt, s meghallgatták egyikük beszédét:

„Évről évre eljövünk az 1848—49-es magyar szabadságharc vértanúinak aradi emlékművéhez és fejet hajtunk nemzeti hőseink előtt. Az ő személyük és haláluk jelképe lett nemzetünk egész tragikus történelmének. Ugyanakkor erőt is merítünk példájukból nemzetünk mai szorító sorsproblémáival való küzdelmünkhöz. Fogadjuk meg itt, hőseink emlékműve előtt, hogy a szabadság eszméjéhez, amiért küzdöttek és meghaltak, mi is mindenkor hűek maradunk. Mindent megteszünk erdélyi testvéreink szomorú sorsának megváltoztatásáért, a magyarságot fenyegető újabb súlyos közösségi tragédia elhárításáért, a demokrácia megteremtéséért." A Szózat hangjai fejezték be a megemlékezést. A hazatérés előtt rövid városnézésre maradt még idejük.

DUNAPARTY CLUB-programok

Október 22-én

Viki és a Flört együttes játszik. Meghívott vendég: Benkő László. Videofilmek: Rómeó és Júlia (Zeffirelli) és a Bolondos újoncok c. francia zenés film.

Október 29.

Zenekar: Napoleon Boulevard. Vendég: Veress Pál szexológus. Videofilmek: A bajnok (Zeffirelli) és Tájkép csata után (Wajda).

Mindkét alkalommal Aratódisco, Dreher-söröző és a Menza-étterem (kajajegyért is!!) szeretettel vár benneteket. Jegyelővétel: csak közgázosoknak a 154. 1 szobában csütörtök, péntek 11—14 óráig. Ára: 35 Ft.

Politikai kultúra

Hová tűnnek a plakátok?

Hányszor bosszankodtunk már azon, hogy plakátok tűnnek el az egyetemi hirdetőtábláról, állványokról. Hányszor tanakodtunk már az egyetemünk nyílt közéletétől teljesen idegen „misztikus jelenségről".

Véletlenek sorozata, magányos hóbort vagy föld alatti plakátgyűjtő-mozgalom munkái? Mindez talány. Na, de most! Megcsillant a remény és rájövök a titokra — gondoltam magamban a 28-ai nagy szünet után, mikoris egy szőke, középkorú, munkahelyi öltözetű hölgy éppen plakátot bontott A felhívás még aktuális. volt —. „Tiltakozó hallgatás beszüntetés" szeptember 29-én, 10—12 órakor. Találkozunk 11 órakor az Erzsébet-híd lábánál —, és mivel feltételeztem, hogy nem ő ragasztotta ki, ezért megkérdeztem tőle: Miért tetszett most ezt leszedni? A zavarba jött hölgy nem vállalva fel a diskurzust a különkulccsal működő személyzeti lifttel elsietett.

Szóval a reményem, hogy megtudom, remény maradt. Egy alkalommal amíg tájékoztatónk másnapra eltűnt, a mellette lévő francia fordítás hetekig állta a sarat. Bízom benne, a szemlélet gyorsabban fog megváltozni, mint a gyűjtögetők nyelvtudása.

Benedek Zoltán

Tisztelt szerkesztőség!

Szeretnénk ezúton vitatkozni a legutóbbi számban a közművelődési bizottság üléséről megjelent cikkben foglaltakkal:

1. Az MKKE KISZ-bizottsága hosszú évek óta magára vállalta a Gólyabál megrendezésének feladatát, és természetesen költségeit is. Ezek a költségek évről évre emelkedtek, és valószínű ez a tendencia a jövőben sem fog változni. A Gólyabál minden évben veszteséges (1985: —7521 Ft; 1986: —34 501 Ft; 1987: —4247 Ft; 1988: ?), ezért sértő az a feltételezés, hogy a KISZ-bizottság kizárólag „piszkos nyereségvágyból" akarja ezt a rendezvényt megtartani.

2. A KEN megrendezéséről nem született KISZ-bizottsági határozat, így szó sem lehetett arról, hogy a veszteséges KEN-t a KISZ-bizottság nem hajlandó megrendezni. Mint szervezőtitkári véleményt lehetett volna közölni azt, hogy a KEN-t egyetemi rendezvénnyé kívánjuk átalakítani, mind a megszervezésében, mind a költségek viselésében több egyetemi szervezet részvételére számítunk. Azonban ez jelenleg naiv szándéknak tűnik, hiszen az újságban meghirdetett KEN-megbeszélésen az agyonszapult KISZ-bizottság és a meghirdető HT képviselőjén kívül senki nem jelent meg.

3. Példa nélkülinek tartanánk azt a fajta rosszulértelmezett szabadversenyt, ami a Gólyabál pályázati úton elnyerendő megrendezési joga jelentene. Kinek jutna eszébe pályázatot kiírni a péntek esti KDC megrendezésére, a DSK sportnapok lebonyolítására, vagy akár a gólyatábor megszervezésére, legyenek azok akár nyereségesek, akár veszteségesek?!

Ezeknek a programoknak saját gazdáik vannak, akik saját megjelenési, működési céljaik szerves részeként foglalkoznak ezekkel a rendezvényekkel, és valószínűleg tiltakoznának minden hasonló javaslat ellen. Az egyetemi közművelődésnek nem az a megújítási formája, hogy öntevékeny csoportok rendezvényeit közprédának teszük ki, hanem inkább egy olyan folyamat elindítása, amely új rendezvényeket, klubokat hív életre, így színesítve év közi szürke napjaikat.

4. Jelenleg az egyetemi KISZ-bizottság semmilyen anyagi támogatást nem kap az egyetemtől. A részesedési alap elosztásakor a KISZ-juttatást teljes egészében pályázati úton szétosztjuk a szakok között, így támogatva a szakélet, az öntevékeny csoportok nehéz anyagi helyzetben folyó munkáját. Saját kiadásainkat kizárólag a saját gazdálkodásunk bevételei fedezik (Multiplan rendezvények bevétele, újsághirdetés), így nem látjuk be miért kellene akár nekünk, akár más hasonló szervezetnek különleges elbánást élveznie (vagy elszenvednie!) az egyetemi pénzek elosztásánál. Tudomásul kell venni, hogy a mindenki által hőn kívánt „piac" már az ajtón kopogtat. És mi is arról élünk.

5. A fentebb kifejtett okok miatt mi is fontosnak tartjuk, hogy az egyetemi bevételes rendezvények nyereségéből a közművelődési bizottság észszerű százalékban részesüljön, hiszen a nem bevételes egyetemi klubok, rendezvények létfeltétele ez az összeg.

Egyetértünk, hogy az így befolyt összeget a közművelődési bizottság pályázati rendszerben ossza fel, melyben mi is, mint akármely más szervezet pályázni fogunk.

Kostyál Ferenc
MKKE KISZ-biz.
szervező titkára

Symphonia Polonica

Ez az írás egy hathetes krakkói AIESEC-gyakorlat apropójából készült. Nagyon szubjektív, és mint ilyen, nagyon igaz.

Doloroso

Ez nem olyan érkezés, mint máskor. Az újságokban gyászkeretes hír. A rádióban emlékműsor. A szerkesztőségben fekete szalagos virágcsokor a bezárt szobaajtó előtt. A temetésről közvetít a TV-híradó. Urban is ott van. Rakowski díszőrséget áll. Az illetékes bizottság titkára szerint az elhunyt újságíró, a „Polityka" szerkesztője márciusban publikált ún. „vállalkozói törvény"-tervezetében semmi újat nem mondott, semmi érdemlegeset, semmi olyat, amivel ők már régen ne foglalkoznának. Sadowski professzor, miniszterelnök-helyettes előterjeszti a Szejmben három új gazdasági jellegű törvény tervezetét. A legtöbb bírálat éppen azokat a lépéseket hiányolja belőlük, amelyeket a néhai szerkesztő kicsit amatőr, kicsit elkapkodott szövege feltétlenül és egyértelműen megtett.

Egyetlen törvény(tervezet)ben szabályozta a gazdaság vállamennyi, egymástól igazán el sem különített szektorát, a magán-, az állami, a szövetkezeti és a külföldi tőke vállalkozásainak széles sávban abszolút versenyegyenlőséget biztosítva. A vállalat bejegyzésének előzetes feltétele (olyan speciális területektől eltekintve, mint pl. az egészségügy vagy az állami monopóliumot képező szesz- és dohányipar) nem volt. Az adórendszer a primitivitásig egyszerű és törvényi szinten konkretizált. No, szóval ez mind nem jellemző a kormánybizottság-féle változatra.

A szerkesztőségi szobába átköltözött egy energikus fiatalember a gazdasági rovattól. A temetőben is elhervadtak a virágok. Az újságíró az aktualitás lovagja. A holnap már nem emlékszik rá. Már nem hirdeti neoklasszikus, liberalista elméleteit. Nem harcol egy-egy vállalkozás meg-nem-torpedózásáért a helyi tanáccsal, az országos főhatósággal, a lakóbizottsággal vagy a túlzó környezetvédőkkel. Nem polemizál egyszerre a pártlappal és az ellenzékkel a józan paraszti ész nevében. Senkinek nem jár ki az illetékes miniszternél adókedvezményt vagy traktorvásárlási talont. Lassan mindenki megszokja, hogy nincs. Azért írjuk le még egyszer a nevét: Zygmunt Szeliga.

Rubato

Gdanskot látni kell. Anélkül nem az igazi — gondoltuk Janával, és elindultunk. Péntek reggel kiálltunk az út szélére. Integettünk; vártuk a szerencséket. Két dolgot tudtunk biztosan. Az egyik, hogy Gdansk észak felé van, és nagyon messze. A másik, hogy hétfő reggelre vissza kell érnünk Krakkóba, munkába kell mennünk. Minden más részletkérdés, majd kialakul útközben.

Utazunk kis polskival és mercedesszel, trabanttal és mazdával, mikrobusszal és tehertaxival. Utazunk mérnökkel és színházi ügyelővel, állatorvossal és szabadságolt katonával, szíriai ösztöndíjassal és vakációzó gazdag aranyifjakkal.

Gdanskot látni kell. Anélkül nem az igazi — gondoltuk Janával, és igazunk volt. Gdansk — egy más világ, különösen Krakkóhoz képest. Gdansk — a kőkemény valóság, artisztikus kedélyesség nélkül. A hatalmas, sima fehérre meszelt gótikus templombelsők a szerkezet tökéletességével nyűgöznek le. Sehol semmi barokkos díszítmény. Az egyikori Hanza-város polgárházai szigorú rendben állnak. A hajógyár kapujánál a vasúti átjáró Wajda-filmből ismerős. A falakon még ott az igazgató májusi felhívása: „...munkahelyén további utasításig senki ne jelenjen meg...". A főbejárat előtt égbe nyúló három kereszt: az utolsó negyven év tiltakozó akcióiban elesettek emlékműve. Gdansk — a klasszikus értelemben vett munkásosztály fellegvára. A hajógyár egyike a kormány által felszámolásra ítélt, kiugróan veszteséges üzemeknek. Gdansk — mindennapos harc a létért. Összeszorított fogú igyekezet. Akkor szól csak, ha komolyan gondolja. Gdansk nyomasztó és felemelő egyszerre. Gdanskot látni kell.

Aztán vissza kell térni Krakkóba, és a kirándulás utolsó felvonásaként ki kell élvezni a helybéli és nemzetközi hallgatóság lelkes csodálkozását: stoppal? olyan messzire? És határozott, egybehangzó igennel válaszolni a kétkedő kérdésekre: mondjátok, érdemes volt? Arra az egy napra!?

Furioso Accelerando

„(...) Követeljük az elidegeníthetetlen állampolgári jogok, ezen belül is a szólás-, gyülekezési és tüntetési szabadságnak, a kulturális alkotómunka és a tudomány szabadságának tiszteletben tartását, valamint teljes jogot a politikai, társadalmi, szakmai szervezetekben való egyesülésre.

Úgy véljük, hogy a hatalom képviselőinek közölniük kell, miért használták föl a rendőrség és az állambiztonsági szervek erőit egy békés tüntetés brutális szétkergetésére.

Követeljük, hogy hagyjanak fel a független kezdeményezések elleni mindenfajta represszióval. Ezek gátlása csak erősíti a társadalom feszült és frusztrált állapotát (...)"

(a Varsói Egyetem Diákönkormányzatának nyílt levele a Szejmhez)

„(...) 1987 november 9-én Wroclawban letartóztatták egyik társunkat, Kornel Morawieckit, a Szolidaritás tagját, a Harcoló Szolidaritás nevű szervezet alapítóját és vezetőjét. Letartóztatásakor abszurd köztörvényes vádakkal illették. Nem kétséges, hogy Kornel Morawiecki politikai bebörtönzött. Letartóztatása óta minden, rá vonatkozó információ kizárólag a Biztonsági Szolgálattól származik. Sem ügyvédje, sem családja nem találkozhattak vele személyesen. (...) Ismerve a lengyel Biztonsági Szolgálat munkamódszereit (pl. Jerzy Popieluszko atya meggyilkolása) a Szolidaritás Alsó-Sziléziai Regionális Sztrájkbizottsága mély aggodalmát fejezi ki nemcsak Kornel Morawiecki egészségét, de életét illetően is (...)

(a Nemzetközi Vöröskereszthez címzett felhívás)

„(...) 1988 április 26-án reggel 9.00 órakor sztrájkot kezdtünk a Lenin Kohó Fémipari Kombinátban. Követeljük, hogy emeljék 12 000 zlotyra az áremeléseket ellensúlyozó pótlékot az iparban, a közoktatásban és az egészségügyben foglalkoztatottak esetében. Követeléseink listája tartalmazza a bérek állandó, automatikus hozzáigazítását az alapvető cikkek árának emelkedéséhez.

A Lengyel Népköztársaság vezetésének gazdaságpolitikája dolgozók és családjaik millióit juttatta a nyomor határára. Nem fogjuk kényszer hatására összehúzni a nadrágszíjunkat, elfogyott a párt reformjaiba vetett hitünk.

Követeljük az alapfizetések 50%-os emelését a Kohómű minden dolgozója részére. Így akarjuk visszaszerezni a nyolcórás munkanaphoz való jogot, amelyet sok évvel ezelőtt harcoltunk ki. Azt akarjuk, hogy keresetünk biztosítsa nekünk és családunknak a méltó életet, a munka után járó pihenést. Követeléseinkből nem engedünk, mert így akarják az üzem dolgozói, akik bennünket képviselőikké választottak (...)

(az üzemi sztrájkbizottság nyilatkozata)

Allegro Giocoso

Egy ideje furcsa dolgokat látni Wroclawban. November hetedikén megjelentek Bugyonnij lovasai, és szamócaszörpöt ittak a főtéri tejbárban. Esetleg céklalevest ettek. És aznap mindenki ketchupöt kért a sarki bódéban, melegszendvics nélkül, csak úgy, arcra, kézre, ahogy jött. Egy hónappal később harminc valódi Mikulás vonult föl, krampuszok, hótündérek, fenyőfák kíséretében. Szép nagy transzparenssel: „a Mikulás a reformok barátja". Cukrot, csokoládét osztogattak. Később megrendezték a Rendőrök Napját. A járőröknek virággal kedveskedtek. A város legforgalmasabb útkereszteződésében kékre festett arcú-kezű önkéntesek vették át a forgalom irányítását. Nagy keletje volt a tiszteletbeli bírságot jelképező cédulának. A nőnapon egy fiatalember, aki egy belvárosi cukrászda falához láncolta magát, előadta az arra járóknak, hogy kutatásai bebizonyították: Marx valójában nő volt, és hogy ez a felfedezés minden bizonnyal nem marad hatástalan a munkásmozgalom további sorsára nézve. Közben a hallgatóság között tamponokat és az Anyavédelmi Központ téglajegyeit osztogatták.

A happening: műfaj. Abszurd, abnormális, irracionális és nagyon aktuális. A szürrealista előadás résztvevője — a kezdeményező fiatalokon kívül — mindenki, aki éppen arra járt. Az egyik főszereplő persze a rendőrség. Megjelenése a darab csúcspontja. Képzeljük csak el, ahogy bepakolják a kék autóba és előállítják, mondjuk, a harminc Mikulást, vagy azokat, akik transzparenseiken a gazdasági reformot, a pártot vagy a szovjet hadsereget éltetik, esetleg jópofa, moslygós manókat mázolnak a házfalakra, és ártatlan képpel magyarázzák, hogy ők csak segíteni akartak...

Felszabadultan, infantilisan, gátlások nélkül játszanak, nevetnek és nevettetnek. Eddig nem esett különösebb bántódásuk. A nőnapi „utcaszínház" után a fő szervezőt kéthónapi fogdára ítélték. Részletek akkori kiáltványukból:

Eljött a megpróbáltatások ideje. A forradalmi művészet, melyet eddig a Történelem Órája alatt műveltünk, más színpadra költözik át.

Universitas: rekord létszámmal rekord árbevétel

Az Economix egyik diákszövetkezeti csoportja, az Universitas rekord árbevételéről számolhatott be a vezetőség a szeptember 20-i tagértekezleten, a 700 jelenlévő nagy megelégedésére. Az idei különösen jó gazdasági évet eredményező okokról beszélgettünk többek között *Szucsányi Lászlóval* (III. évf. pügy.), az Universitas intézőbizottságának tagjával.

— *Mekkora árbevételre számítottatok ebben az évben?*

— Tervünk 10 millió forint volt egész évre, ehhez képest már az első nyolc hónapban 18 millió forintot teljesítettünk...

— *Minek tudható be ez a minden várakozást felülmúló eredmény?*

— Egyrészt: a vezetőség munkája sokkal hatékonyabbá vált. *Kun István* szakmai ágazatvezető és *Marosi László* elnökhelyettes a végzés után főállásban helyezkedett el az Economixnál, így sokkal több idejük van tehát most már az Universitas menedzselésére. Másrészt: a márciusban meghirdetett piackutatói kampányunk során telefonon és személyesen mintegy 500 vállalatot kerestünk meg. Piackutatóink reklámanyaggal is bőségesen elláttak a vállalatvezetőket, és igen sok üzletet szereztek. Ők egyébként anyagilag is érdekeltek ebben, hiszen a hozott „buli" pénzügyi eredményének meghatározott százaléka illeti meg őket. Harmadrészt: egyre nagyobb gondot fordítunk a propagandára. Fizetett hirdetésünk jelent meg a HVG-ben és a Népszabadságban. Mind több újságíró hall és ír rólunk, sőt lassan már a vállalatok keresnek meg minket, s nem nekünk kell házalni. Negyedrészt: e nagy volumen annak is betudható, hogy a folyamatos tagfelvétel következtében most már csaknem ezren dolgoznak nálunk. Nem is tudjuk egyelőre, hogy a legközelebbi tagértekezletet hol tartjuk, legutóbb már az I. előadóterem is kicsinek bizonyult.

— *Közrejátszott a jó eredményben az is, hogy az Universitas január 4-én diákszövetkezeti csoporttá alakult? Tehát az új forma kedvezőbb működési feltételeket biztosít?!*

— Egy diákszövetkezeti csoport diáktagjainak sem nyugdíj-, sem társadalombiztosítási járulékot nem kell fizetniük. Éppen ezért valamelyest előnyösebb árakat tudunk biztosítani a piacon, mint a más formában működő vállalkozások. Korántsem rózsás azonban a mi helyzetünk sem, hiszen a jelenlegi jogszabályok éppenhogy a vállalkozások fejlődését gátolják. S amire sem Keleten, sem Nyugaton nincsen példa, nekünk is 25 százalékos vállalkozási adót kell fizetnünk.

— *Az év utolsó harmada is biztató eredményt ígér?*

— Jelenleg mintegy kilencven szerződésünk van. Ezeknek nagy része — sajnos — fizikai munka. Szeretnénk azonban minél több szakmai jellegű munkát biztosítani a tagoknak (pl. piackutatás, könyvelés, számítógépes és nyelvigényes munkák). Lehetőség van arra is, hogy a diákok a kötelező szakmai gyakorlatot nálunk töltsék. Tehát egyrészt pénzt is kereshetnek, másrészt ez az idő nem vész kárba; hiszen nálunk életközelben ismerhetik meg a vállalatokat, esetleg még az elhelyezkedésükben is segítséget nyújthatunk. De hát minden szándékunk ellenére alapvetően csak azt tehetjük, amit a piac diktál. És az az igazság, hogy most főleg rohammunkák elvégzésére van kereslet. Jelenleg például igen nagy volumenű munkát végzünk a BKV-nak. Az utasszámlálás során mintegy 200-300 ezer embert kell megkérdeznünk másfél hónap alatt! Mindent egybevetve igazán nem panaszkodhatunk: eddig 12 millió forint volt egy évben a maximális árbevételünk, idén ez várhatólag kétszer annyi lesz...

R. I.

Diákcsere Helsinkivel

Az elmúlt évek gyakorlatának megfelelően a nemzetközi szakbizottság szervezésében az idén is sor kerül a helsinki társegyetemünkkel diákcserére. Ez alkalommal 10 fő utazhat ki, 1988. november 4—11. között. Angolul tudók jelentkezését várjuk a KISZ-bizottságon október 26-ig.

Új keréknyomon a Kinizsi

Az igazgatónő a gondnokiban van — mondják a Kinizsi kollégium portáján — jobbra, a folyosó végén. Belépek: a szobában az íróasztalnál egy vékony, fiatal lány fogad. Elmondom jövetelem célját és meglepődöm: ő az, *Bejczíné Horváth Irma*, a kollégium új igazgatónője. Diáklánynak gondoltam — mondom, mire ő elmosolyodik: tavaly végeztem itt az egyetemen, áruforgalom szakon.

— *Furcsa, hogy egy frissen végzett közgazdász éppen kollégiumigazgató lesz. Miért választottad ezt a pályát, és tényleg: hogy lesz egy fiatal lány egy kollégium vezetője?*

— Hogy miért éppen azt választottam, arra röviden válaszolhatok: ehhez van kedvem, mert szeretem a közösséget, szeretek beleszólni abba, hogyan élek, hogy él a közvetlen környezetem, a kollégium lakói. Középiskolás koromban is kollégiumban laktam, diáktanácstag voltam három évig, majd Törökbálinton és később itt a Kinizsiben is tagja voltam a DB-nek. Ha nem kértek fel, akkor is odafigyeltem bizonyos dolgokra. Nem olyan vagyok, aki csak ellakik egy szobában és azt sem tudja, ki a szomszédja — szeretem tudni kik élnek körülöttem, voltam olyan, hogy fejből is el tudtam mondani a kollégium szobabeosztását.

Az, hogy igazgatója leszek ennek a kollégiumnak, fel sem ötlött bennem, de mindenképpen szerettem volna diákok között maradni és valamilyen formában kapcsolódni az egyetemhez. Ezért jelentkeztem a piackutatói és piacszervezési tanszékre tanársegédnek, ahol egy évig

demonstrátor voltam,

de nem adott státust az egyetem. Miután tudtuk, hogy a kollégium volt igazgatója fél évre az USA-ba utazik és új igazgatóra lesz szükség, spontán módon jött az ötlet, hogy én legyek az, főállásban, ugyanis a kollégiumnak idáig csak félállású igazgatói voltak. Mivel a rektorhelyettesnek is tetszett az ötlet, és a bért is ki tudták gazdálkodni, így én lettem a kollégium vezetője, egyelőre három évig.

— *Ha arra gondolok: igazgató, rendszerint egy tekintélyes úriember képe rajzolódik ki előttem. Mivel te egy fiatal lány vagy, azt hiszem, joggal merülhet fel a kérdés: hogy tudod megszerezni azt az elengedhetetlen részét a tekintélynek, ami azért szükséges; vannak-e ezzel problémáid?*

— Nem tudom igazán, van-e tekintélyem. Úgy érzem, vannak akik ellenségesen viselkednek velem, mert furcsállják, hogy egy fiatal van ilyen poszton. Vannak, akik örülnek neki, mert a gondolkodásmódom közel áll azokhoz, akik itt laknak, hiszen ők is fiatalok, és mivel ebben a kollégiumban éltem három évig, tudom, hogy milyen téren vannak problémák. Azt hiszem, sikerült a tekintélyt megszereznem, mert nem hagyok mindent a maga útján menni, és ha elfogadják a döntéseinket, amik a kollégium érdekeit szolgálják, nem lesz ezzel különösebb gond, és tudatosan nem is törekszem a tekintély megszerzésére.

— *Van-e valami, amiért harcolnod kell, mit szeretnél megvalósítani, mik a terveid a kollégiummal kapcsolatban?*

— A helyzet az, hogy mivel a kollégiumnak eddig csak félállású igazgatói voltak, ezért ők csak a diákokkal kapcsolatos kérdésekkel foglalkoztak. A kollégiumi felszerelések, a karbantartás az egyetemi gondnokság hatáskörébe tartozott, ezekkel az igazgató nem foglalkozott. Ha például kevés volt a lámpa, vagy új ágy kellett volna, a lakógyűlés szólt a gondnoknak, a gondnok az egyetemnek — sokszor nem változott semmi, senkinek nem volt rálátása ezekre a dolgokra; nem tudtuk mi történik ennek érdekében, történik-e valami egyáltalán. Az igazgatónak nem volt beleszólása a gondnokság munkájába.

Augusztusban voltam az Országos Felsőoktatási Kollégiumi Táborban, ahová úgy mentem le, hogy még nem voltak konkrét elképzeléseim: min szeretnék változtatni, csak azt tudtam, hogy ez így nem jó. Ott, megismerkedve más vezetőkkel, meglepődtem, hogy máshol milyen másként megy minden: van, ahol a DB saját OTP-számlával rendelkezik, azt vesznek ezen a pénzen, amire szükségük van. Nálunk esetleg a kollégiumi lapban levő hirdetésekből folyik be valami pénz, az is a KISZ-bizottság számláján keresztül. Ez a tábor adta az ötletet: szeretném, ha a kollégium kapna egy éves keretet, amit a DB saját belátása szerint használhatna fel. Így megvalósulhatna az is, hogy ne csak a felelősség legyen az enyém, hanem tenni is tudjak. Másrészt a diákok is tapasztalnák, hogy mire van pénz, jobban vigyáznának a kollégiumi tárgyakra, és az sem fordulna elő, mint például most, hogy kb.

20 diáknak nincs paplanja.

Bízom benne — erős ígéreteket kaptunk — hogy ez az éves keret januártól megvalósul. Ez azért jelent valamiféle harcot, mert most sok új dolgot szeretnénk megvalósítani, követelésekkel lépünk fel a DB-vel együtt az egyetemmel szemben: ez az ott dolgozóknak is többletmunkát jelent, bármennyire segítőkészek is. Ez a keret egyelőre az üzemeltetésen kívüli költségekre terjedne ki, mert ennyi idő alatt azért lehetetlen alapvetően átrendezni mindent.

— *Mi a legközelebbi cél?*

— Először is a házirenden akarunk változtatni és a Szervezeti és Működési Szabályzaton, mert ellentmondások vannak benne. Szeretnénk rendet tenni minden értelemben a kollégiumban: ne lakjanak például 500-an egy 400 férőhelyes épületben. Ehhez az szükséges, hogy a porta olyan helyen legyen, ahonnan észre lehet venni, ha valaki illegálisan bejön; a felvételi rendszeren is változtatni kellene: jó lenne, ha mindenki ugyanabba a szobába kerülne vissza, ahol az előző évben lakott, mert így jobban vigyáz rá, jobban magáénak érzi a szobát. Később szeretnénk, ha valami klubélet is beindulna, távoli cél pedig

egy parabola-antenna

felszerelése.

— *Te tulajdonképpen nemcsak a Kinizsinek vagy az igazgatója, hanem a többi kollégium ilyen feladatait is ellátod. Nem jelent-e gondot az, hogy papíron csak igazgatói kinevezésed van, tehát formálisan nincsen hatásköröd, csak feladataid vannak?*

— Nem, bár eleinte éreztem némi idegenkedést, de úgy látszik, a helyzet kezd normalizálódni, az emberek, akikhez fordulok, általában segítőkészek, csak egy-két hátráltató akadt. Furcsamód főleg a diákok voltak felháborodva a kinevezésem miatt, de talán nem a személyem ellen, hanem azért, hogy őket senki sem kérdezte meg. A tegnapi lakógyűlés ezért utólag szavazta meg, hogy egyetért-e a kinevezésemmel. Nem tudom, mi lett volna, ha nem fogadnak el, de szerencsére elfogadtak.

— *Hogy bírod ezt a sok és azért számodra még új feladatot? Hogy telik egy napod, mennyire érsz rá magánembernek lenni?*

— Valóban sok a dolgom. Bár itt éltem, mégis van sok olyan dolog, amit csak most tudtam meg, vannak apróbb, de annál időigényesebb feladataim. A napom általában úgy telik, hogy kb. ötpercenként járkálnak be hozzám ügyes-bajos dolgaikkal a diákok, vagy az egyetemen próbálok valamit elintézni, vagy pedig a kollégiumban rohangálok, hogy utánanézzek, megvan-e amit kértek, mindent elintéztek-e úgy, ahogy kell. Az első két-három héten este fél 11-ig dolgoztam, de előfordult, hogy hajnali kettőkor is a kollégium ügyeivel voltam elfoglalva. Minden héten DB-t tartunk, és mire mindent elterveztünk, végiggondoltunk, ez is sok időt vett igénybe. Augusztus óta nem vagyok magánember, csak ha a férjemmel a szüleinkhez utazunk hétvégén. Később azért, remélem több szabadidőm lesz, szeretném a francia tanulást is tovább folytatni.

— *Boldognak érzed magad?*

— Nem tudom. Az utóbbi időben nem volt időm ezen gondolkodni. Amit most csinálok, azt maximálisan szeretem, úgy érzem, ez hivatásom, nemcsak munkahelyem.

Megköszönöm a közvetlen beszélgetést, és elgondolkodva csukom be a gondnoki ajtaját — Irmának ugyanis nincsen irodája. Egy diáklányhoz jöttem be és egy igazgatónőt hagytam ott.

Silló Tünde

Valamikor Buddha elvtárs lótuszvirágot emelt az ég felé. Így kezdődött a Zen.

Lenin elvtárs híres sapkáját emelte az ég felé. Így kezdődött a forradalom — a bolsevista Zen.

Major elvtárs cipőfűzőit emelte az ég felé. Ez március 8-án történt, a Lakowa utcai börtön letéti raktárában. Tanítványait, mint Buddha elvtárs tanítványait is, elvakította a káprázat. Így kezdődött a lengyel Zen. (..)

Égnek emelvén cipőfűzőit Major elvtárs leült a vendégszerető cella deszkáira és hosszan meditált. Bizonyára folytatja majd az előadást a Kleczkowska utcai proletárszínház deszkáin is, Szóval, elvtársak, a forradalmi művészet tovább tart! Kapcsolódjunk be mi is! Major elvtársnak színészekre van szüksége! (...) A kiválasztott tanítványok hamarosan találkozni fognak a mesterrel. A többi elvtárs hadd ismerje meg a dialektikus igazságot: Major két hónapi tapasztalás után föltűnik a Történelem Órája alatt új eszmék sugaraitól övezve. (...)

Népi Komisszárok Tanácsa
Narancssárga Alternatíva

Pianissimo

Hat hétig voltam Krakkóban. Szakmai gyakorlaton. Végigjártam a termelővállalat minden osztályát. Végigolvastam a legutóbbi fél év szinte teljes vonatkozó jogszabály-termelését. A párt gazdaságra vonatkozó elvi iránymutatásait A kormány „realizációs programját. Vállalati továbbképzésen vettem részt. Kerestem a gazdasági reformot. Nem találtam.

Optimistico ma non troppo

Mirek és Ela házat építenek. Ez a tevékenység minden idejüket kitölti. De meg is lesz az eredménye.

Mirek és Ela tipikus pályakezdő értelmiségiek. Öt éve végeztek, akkor házasodtak össze. És azóta építkeznek. A keresetük nagyjából annyi, mint az országos statisztikai átlag Talán egy kicsit kevesebb. A mamánál laknak, az egyik szobában. A másik szobában alszik a mama, és ott a tévé is. Ha vendég jön, Mirek felfújja a gumimatracot.

Mondom, tipikus fiatalok. Talán annyi a különbség, hogy nem panaszkodnak. Eszükbe sem jutott még, hogy Kanadában vagy Ausztráliában kezdjenek új házat építeni. Különben is, az itteni már majdnem kész. Ha minden jól megy, jövőre beköltöznek az első szobába. Micsoda különbség ahhoz képest, hogy szövetkezeti lakást 25-30 év múlva kaphattak volna! **És** miért ne menne minden jól? Hiszen már eddig is Kaptak telket. Akkorát, hogy éppencsakhogy, de ráfér a ház Hitelt kapnak a tanácstól is, a munkahelytől is — ilyen inflációs időkben úgyis csak tartozni érdemes. Az építőanyagokkal sincs különösebb baj — mindig csak azt veszik, ami éppen kell, ami éppen van és amire éppen telik. Ela különleges képességeit mutatja, hogy még soha senkinek sem adott csúszópénzt. Karácsonyra még autót is vettek maguknak-egymásnak. Alig került többe, mint kéthavi átlagbér. És még nincs tizenöt éves. Most legalább mindig van miről mesélni — vége-hossza nincs az autóskalandoknak.

Mirek és Ela alkalmazkodtak a helyzetükhöz. Jól érzik magukat. Övék a jövő. Akármilyen lesz is.

Papp Judit Mónika

Kibontakozás-modernizáció és/vagy szocializmus?

A Társadalomelméleti Kollégiumban két, egymást követő napon előadás volt *hazánk kibontakozásának esélyeiről, feltételeiről.* A két előadást egybevetni elég nehéz feladat, mert *egészen másképp közelítették meg a kérdést; Bogár László modernizációs fogalmakkal dolgozott, míg Földes György marxista kategóriákkal.*

Először nézzük meg Bogár László koncepcióját!

Egy általános elméleti kerettel indított, melyben megkülönböztetett három szférát: 1. A gazdaság, mint a létfeltétel-termelés, az anyagi javak területe; 2. A kultúra, mint az ember, az emberi minőségek termelésének szférája; 3. A politika, ami az első két szférát koordinálja, egyensúlyukat megteremti. Ugyanis *míg a tradicionális társadalmakban összhang van e három szféra között, addig ez a modern társadalmakban felbomlik, aszimmetria keletkezik* a gazdaság és a kultúra között, mert *a „dolgok feletti uralom* (a gazdaság területe) *könnyebb, mint az ember feletti uralom".*

A létező szocialista országokban *összetöretnek a politikai struktúrák,* nincs meg az egyensúlyteremtő mechanizmus, *lehetővé válik a materiális, gazdasági felhalmozás az „emberi felhalmozás" rovására.*

Az előadás végén levonta az elmondottakból fakadó következtetést: *a kibontakozás strukturális feltétele* a következő követelményekkel:

nyilvánosság,
érdekkifejeződés, jogállam,
politikai, jogi garanciák.

A közönség kritikai megjegyzései:

1. A sztálinista típusú politikai intézményrendszer is a politika szférája, vagyis *a modern társadalmak politikai felépítése, a polgári demokrácia nem azonos az általában vett politikával.*

2. A demokratikus politikai struktúrák széttörése is problémás, hiszen nálunk korlátozottan, a Szovjetunióban pedig egyáltalán nem is léteztek. *Visszavetíteni a polgári demokráciák struktúráját a „korabeli" Magyarországra,* vagy Szovjet-Oroszországra, és *követelményként állítani fel velük szemben megintcsak nehéz ügy. (Ez a jelenre is vonatkozik!)*

3. *Hiányzik* a három, immár egymással szemben közömbös szféra, visszavezetése belső egységükre, összefüggésük, vagyis *a totalitáselv.* Másképpen: *milyen körülmények bontják meg a tradicionális társadalmak harmóniáját,* milyen okok miatt válnak szét az eredendően azonos szférák.

A fent vázolt általános elméleti keretet illusztrálta Bogár László szocialista rendszerünk 40 évének gazdaságtörténetével. Az alábbi szakaszokat különböztette meg: 1945—52: újjáépítés, 1952—58: materiális felhalmozás a fogyasztás, a mezőgazdaság és az infrastruktúra — mint az emberi minőség szféráinak — rovására, 1958—65: materiális felhalmozás a mezőgazdaság és az infrastruktúra rovására, 1965—73: felhalmozás az infrastruktúra rovására. 1973—79: felhalmozás nyugati hitelekből, 1979—86: a felhalmozási ráta növekedése megáll, növekvő az adósságszolgálati ráta (1988-ban 70 százalék). A következő 5 évben átlag 90 százalékos adósságszolgálati ráta várható.

Bogár László két politikai alternatívát lát: az egyik, a *Grósz képviselte kemény-liberális vonal,* a másik *a Pozsgay képviselte, humanistább, puha-liberális vonal,* amelyek végeredményüket tekintve *azonosak.* (Kritikai megjegyzés: *az emberi minőség szférája nem kidolgozott,* hiszen belefér a mezőgazdaság és az infrastruktúra is — vagyis *a materiális szféra a nehézipara redukálódik.* A vázolt politikai alternatívákkal egyetértettünk)

A másik előadást Földes György tartotta, megjelenésre váró könyve alapján, ami a *Kibontakozás erővonalai címet viseli.* (Az előadó elmondta, hogy *ő a Baloldali alternatíva címet szerette volna inkább adni,* de le kellett mondania róla, időközben ugyanis alakult egy ilyen nevű szervezet.)

Először egy történeti-logikai vázlatot vezetett fel *az 1956 utáni magyar reformtörténetből a párt és bázisa* (munkásosztály) *viszonyára koncentrálva.* A nekilendülések-megtorpanások váltakozásának okát abban látta, hogy a párt

a munkásosztállyal szemben
nem vállalta fel a vitát,

így az egyre differenciálódó munkásosztályban nem is lelt támogatásra. A legnagyobb nehézség abból fakad — hangsúlyozta —, hogy *a pártnak egyszerre kellene a munkásosztály ellen* (amennyiben a konzervatív struktúrát védik) *és a munkásosztály támogatásával* (amennyiben az társadalmi bázisa) *cselekednie.* A következetes *reformnak nincs társadalmi bázisa,* ebből fakadnak a felülről irányított reformok stop—go ciklusai.

Földes *három alternatívát lát a jelen helyzetben:* 1. Lengyel típusú válság, patthelyzet; 2. Csendes rekapitalizációs folyamat, melyben az apparátus átállna a manager-rétegekhez; 3. A szakértelmiség és manager-réteg, valamint a munkásosztály progresszív elemei képeznék a reform társadalmi bázisát. *Hatékony önkormányzattal, a párt mozgalmi jellegének erősítésével, valamint kemény, következetes árutermeléssel megvalósított reform lehetne a harmadik alternatíva. (Földes György emellett szavazott.)*

Kritikai megjegyzések: 1. *A kemény árutermelés és a mozgalmi jelleg ellentmondásban van, nehéz lesz mindkettőt egyszerre érvényesíteni.* 2. Az önkormányzat ilyen feltételek mellett legfeljebb a vagyonérdekeltséget jelenti.

Most kellene a két előadás mérlegét megvonni. Sajnos, mint látható, a különböző megközelítésekből fakadó összehasonlítási nehézségek legfeljebb egy klasszikus gondolat felidézését teszik lehetővé: *„Az igaz, hogy egy objektív valóság van, de ennek mindig más-más oldalai kerülnek előtérbe."*

Komolyra fordítva a szót, Bogár László előadása egyenes vonalúbb, összefogottabb volt, ugyanakkor több bizonyíthatatlan mozzanatot tartalmazott, míg Földes György pontosabb diagnózist adott, de terápiája ellentmondásos volt.

Tasy Zsigmond

UNIVERSITAS

Hírek

Mint bizonyára tudod, az egyetemünkön működő UNIVERSITAS Diákszövetkezeti Csoport egyetemistáknak és főiskolásoknak nyújt szervezett munkavállalási lehetőségeket A pénzt keresni vágyók minél jobb informálása érdekében ezentúl minden Közgazdászban ezen a helyen tájékoztatjuk a diákságot a velünk kapcsolatos aktuális hírekről és a munkavállalási lehetőségekről. Te is kíséred figyelemmel jelentkezéseinket! A következő fizetésünk október 20-án 13.00—17.00 között lesz az irodánkban. Többek között jelentkezőket várunk azonnali kezdéssel is a következő munkákra:

Kossuth Nyomda nyomdai fizikai munka Pesti Imre 664-855 /201. szoba

Magyar Posztó betanított munka az UNIVERSITAS irodában

Lőrinci Fonó könnyű fizikai munka az UNIVERSITAS irodában

Egyetemi Nyomda nyomdai fizikai munka Péter János 384-766/503. szoba

Szeszipari Váll. könnyű fizikai munka Péter János 384-766 /503. szoba

Fonó- Szövőgyár betanított fizikai munka Csáki Sándor 384-766/501. szoba

MASPED adatrögzítés és admin. munka Butora Róbert 665-422/1113. szoba

Budapest Bank borítékolás Babics Egon 384-766/217. szoba

Porcelángyár könnyű és nehéz fizikai munka Pál Szabó András 384-766/317. szoba

BKV kérdőívezés Serfőző Gyula 173-033/F510.

Ezenkívül még számos más munkánk van, ezek plakátjait és bennünket is megtalálsz az irodánkban, minden hétköznap 8.30—17.00 között. Órabéres munkáinknál az órabér sem kevesebb 50 Ft-nál! Tehát ne feledd! Minden számban, mindig ugyanezen a helyen megtalálod az UNIVERSITAS

Neked szóló híradását!

KERESS BENNÜNKET, HOGY KERESHESS!

Címünk: Kinizsi utcai oktatási épület (IX., Kinizsi u. 1—7.) I. em. 160. szoba

Telefon: 170-233/150. mellék és 176-426

Jó tanuló, jó sportoló I. helyezett: Újvári Ottó

Túl sok olyan ember nincs az évfolyamunkon, aki nem ismerné *Ujvári Ottót.* (külgazd.. V. évf.) Aki pedig ismeri tudja róla, hogy hazánkban viszonylag kevésbé népszerű, kevesek által űzött sportágban versenyez: gyorskorcsolyázik.

— *Miért választottál pont egy olyan sportágat, amelynek feltételei enyhén szólva sok szempontból mostohák, ahol szinte eleve kizárt a nemzetközi élvonalba kerülni?*

— Ebbe több minden is belejátszott. A Vörösmarty utcába jártam általános iskolába, közel a Városligethez. Sokszor kijártunk oda reggel hat órára korcsolyázni. Ráadásul a tornatanárom ismerte az edzőt. Több osztálytársam is korcsolyázott, ők mondták maradjak én is.

— *Mondhatni, volt benned fantázia, mert a rossz edzéslehetőségek ellenére már egy év után korosztályos bajnokságot nyertél. Mégis, nem akartál sportágat változtatni?*

— Noha itthon országos csúcsokat tartottam és bajnokságot nyertem, ez nemzetközi szinten édeskevés. Mégse akartam változtani, mert szerettem és szeretek korizni, néhány év után meg már nem érdemes.

— *Ősszel és télen néhány hónapon át van jég. De mit csináltok nyáron?*

— Mindenféle kiegészítő sportággal foglalkozunk, imitációs szökdelő gyakorlatokat csinálunk, és lehetőség van görkorcsolyázásra is. Ez egy speciális görkori, hosszabb, mint a cipőre húzható négykerekű. Olyan, mint a gördeszka. Időnként külföldi edzőtáborokba is járunk.

— *Ahogy én visszaemlékszem, viszonylag keveset szoktál hiányozni az órákról versenyek miatt. Rövidek a versenyek vagy te utazol keveset?*

— A nemzetközi versenyeket általában hétvégeken rendezik, így általában csak egy péntek vagy/és egy hétfő esik ki. Különben elég sokat utazom.

— *Gondolom, a jó tanulmányi eredményben az is közrejátszik, hogy nem hagytál ki a versenyek és edzések miatt túl sok órát? Hiszen mindig jeles rendű voltál. Melyik az az ország, ahová a kori révén jutottál el, és ahová magadtól valószínűleg nem mentél volna el?*

— KNDK, ahol IBV volt.

— *Sokféle versenyen jártál már, IBV-k, junior VB, egyebek, de én úgy gondolom, hogy az olimpia az mégiscsak olimpia, ami a válogatott (és nem válogatott) sportolók álma. Elérhetetlen?*

— Eléggé. A kiírt szintidők túl távoliak, ezt pedig nem lenne érdemes lejjebb vinni, mert akkor ott égnénk le egy utolsó hellyel. Ennek pedig nincs sok értelme.

— *Bár nem sok ötödévessel találkoztam, aki tudná mi vár rá a jövőben, de azért neked hátha van már valami elképzelésed?*

— Én is ilyen szempontból a tudatlanok közé tartozom.

Bartha Emese

Sporthírek

Az utolsó előtti fordulóban a következő eredmények születtek:

A női kosarasok

4 ponttal kaptak ki a MAFC csapatától úgy, hogy félidőben még 15 ponttal vezettek. Ugy tűnt, hogy simán nyer a csapat, de a második félidőben semmi se sikerült nekik. Kapkodtak, sok volt az eladott labda, így végül vereséggel hagyták el a pályát.

Közgáz—MAFC 64:68.

Az október 15-i meccsükön viszont nagyarányú győzelmet arattak:

Közgazdász—Gyógypedagógia 103:46.

A legjobb dobó Gallai Erika volt, 22 ponttal.

A férfi kosarasok

mindkét utolsó mérkőzésüket megnyerték.

MAFC Martos—Közgáz 85:92.

Ezt a mérkőzést a hosszabbításban nyerték meg. A két legjobb dobó Farkas Gábor és Kálmán Zsolt volt 33 illetve 12 ponttal.

Közgáz—Tungsram II. 84:66.

Az edző szerint a jó csapatmunkának volt köszönhető az eredmény. Sok pontot dobott Farkas Gábor (17), Vörös Gábor (17) és Kálmán Zsolt (16).

Asztaliteniszezőink

az NDK-ban szerepelnek nemzetközi tornán, eredményüket a következő számban ismertetjük.

A női röplabdások

is nyertek:

Mohács—Közgáz 0:3.

Különösen jól szerepelt Kovács Kinga és Sárling Karolin.

Itthoni mérkőzések legközelebb október végén lesznek. A férfi kosarasok október 27-én csütörtökön este 20 órakor játszanak a Kandó csapatával, a női röplabdások pedig október 29-én a Békéscsabával.

Bartha Emese

Ne bomolj!

VÁLASZ GUBCSI LAJOSNAK A MAGYAR IFJÚSÁG 1988. SZEPTEMBER 30-I SZÁMÁBAN „BOMLÁS" CIMMEL MEGJELENT JEGYZETÉRE

Egy pillanatig se gondolja Gubcsi Lajos, hogy jegyzetét könnyebb volt türelemmel fogadni, mint a Fiatal Demokraták Szövetségének néhány „kijelentését". (Talán) mégsem ragadtam volna tollat, ha — hála a pontatlan nyomdai munkának — nem kerül a cikkbe egy mulatságos, válaszra ingerlő freudi elszólás. A szerző a FIDESZ néhány tagjának, állítása szerint csak innen-onnan összeszedett kijelentését kívánja megerősíteni a következőképpen: „Nehéz türelemmel fogadni célkitűzéseik egyikét-másikát." E helyett a megjelent szövegbe a „célkitűzéseink" szó került, halvány fényt vetve Gubcsi Lajos hátországára, mely — ez a cikk olvasója számára nem lehet kétséges — maga a Magyar Szocialista Munkáspárt, népünk vezető ereje. (Nyilvánvaló ez, hiszen Gubcsi Lajos szerint az utóbbi időszak nagyobb nyilvánossága eleve a Magasságos Pártkonferenciából fakad. S minden bizonnyal pártja álláspontjához képest nevezi „másod-harmadrangú törekvések"-nek feltehetően az MDF, a TDDSZ, a FIDESZ megalakulását és működését, a nagymarosi vízlépcső elleni tiltakozó akciókat stb. S ki az, aki a „szocializmust" (lenini? sztálini? gorbacsovi? svéd?) biztos nem felejti ki a terveiből, úgy mint a FIDESZ? A Párt bizonyosan nem.)

Nos, Gubcsi Lajosnak, mint a „pártapparátus" tagjának (ezúton üzenem:) velős és igaz az állítása, miszerint „Nehéz türelemmel fogadni célkitűzéseink egyikét-másikát." Nehéz türelemmel fogadni az életszínvonal-csökkentő politikát, mi több, magát az életszínvonal-csökkenést, és nehéz türelemmel fogadni százmilliárd és a Duna-kanyar elpocsékolásának célját, nehéz Tengizt és Hévizt és Ófalut, és nehéz az „aradi úton" való továbbhaladás tervét, nehéz a szerkezetátalakítást és az inflációt, (és a szegénységet, a szegénység látványát) és nehéz lesz türelemmel fogadni Prédikálószéket és Pilisborosjenőt, az egyesülésről és gyülekezésről szóló törvénytervezeteket változatlan formájukban és igen nehéz lesz türelemmel fogadni a munkanélküliséget is. S nem végül és nem utolsósorban nehéz azt a kézlegyintést türelemmel fogadni, amellyel Gubcsi Lajos a véleménye szerint országos nyilvánosságot ki sem érdemlő FIDESZ-t szándéka szerint helyre teszi.

Izlés kérdése is ugyan, de nekem a kötelezően előírt központi tananyag eltörlése és a magyar haderő ötven százalékos csökkentése — amellett, hogy semmivel sem illuzorikusabb, mint az ún. kibontakozási program néhány elképzelése — egyenesen vonzó terv Gubcsi Lajos pártjának jelenlegi céljaihoz képest. Gubcsi Lajos pártjának tervei ráadásul — ellentétben a Fiatal Demokraták javaslataival — húsbavágóan érintik a mindennapjaimat. E párt Agitációs és Propaganda Osztályának vezetője, Andics Jenő legutóbb úgy nyilatkozott, hogy „...többpártrendszer esetében ez a párt azonnal megbukna. Nemigen bírná ki egy másik párttal szemben a versenyt, ami rendszerváltást jelentene." (Közgazdász 1988. 14. szám.) Amennyiben e párt nem kíván — s reméljük, hogy nem kíván — nyílt erőszakot alkalmazni, de többpártrendszert sem kíván megengedni, akkor nem törekedhet másra, mint az övéhez képest alternatív álláspontokat képviselő csoportok véleményének kikérésével kompromisszumos döntéshozatalra. És tetszik vagy nem tetszik, a FIDESZ ezen alternatív csoportok egyik markáns tagja, és amíg el nem nyomják, mint egy csikket, addig véleményét minden lehetséges módon hangoztatni fogja. S hogy milyen jogon emeli magát a FIDESZ országos politizálás rangjára? Nos, gondolom egyszerűen olyan jogon, hogy tagjainak jövőjéről folyik a politizálás. Miért csak a fociról mondhat mindenki véleményt?

S hogy a lényegre térjek: Gubcsi Lajos egy nagyon szomorú hagyományt folytat, amikor olyan dokumentumról írt kritikát, amely nem jelenhet meg szélesebb nyilvánosság előtt. Ő ugyan látszólag csak innen-onnan összeszedett állításokról ír és mond bírálatot. Valójában azonban tudnia kell, hogy már írásban létezik a FIDESZ programtervezete, sőt, e tervezetet alaposan ismernie kell, hiszen kiragadott programpontokról csak innen szerezhetett tudomást. S ahelyett, hogy a tájékozatlanabb olvasót felvilágosítaná, hogy hol és hány forintért juthat a vékony füzethez hozzá, vagy esetleg befolyását latba vetné, hogy a vita nyilvánosan folyhasson — ő egy rendkívül elmaraszta1ó kritikát ír egy még el nem fogadott program esetlegesen, — vagy szándékosan? — összeválogatott programjairól.

Azt hiszem, legkevésbé a tapasztalt kommunistáknak kell magyarázni, mit is jelent a sarokbaszorítottság, a féllegalitásba vagy illegalitásba szorított pozíció, hogy mit, hogyan (és milyen eszközökkel) lehet akkor kezdeni és elmondani. Az utóbbi idők nyilatkozatai (ld. pl. Lukács János beszédét a KB legutóbbi ülésén) azt sugallják: jogos az a félelem, hogy ez az ifjúságot megpezsdítő új mozgalom veszélyben van. Félő: ahelyett, hogy az önszerveződő csoportok egyike lehetne, és a széthulló felnövekvő nemzedék sok tagjának identitását megadhatná, idő előtt eltűnik.

Omlófélben lévő társadalomban nagy vétek lenne ilyen Bomlást okozni!

Kaderják Péter
közgazdász

Népköztársasági ösztöndíjasok

Népköztársasági ösztöndíjasok az 1988/89-es tanévben: Bosnyák János (II. évfolyam, tanári „B" szak), Csaba Iván (IV. tervgazd.), Károlyi Zsolt (IV. közl.), Körmendi Éva (II. külgazd.), Fazakas Gergely (III. pügy.), Ambrus-Lakatos Lóránd (IV. tervgazd.), Ujhelyi Krisztina (III. ipar), Németh Ágnes (IV. külgazd.), Papp László (IV. külgazd.), Bedő Zsuzsa (IV. tanári, „A"), Tóth András (IV. agrár), Berendik Mónika (IV. külgazd.), Bábiczky Brigitta (IV. külgazd.), Hévizi Tamás (III. pügy.), Langer Zsuzsanna (III. külgazd.), Csermely Ágnes (III. tervgazd.), Csoknyai László (II. külgazd.), Für Zsuzsa (IV. tanári, „A"), Soós Tamás (II. külgazd.), Bozsik Sándor (III. pügy.), Sajtos Edit (III. külgazd.), Bartha Viktória (IV. tervgazd.), Ujvári Ottó (IV. külgazd.), Huber Eszter (IV. külgazd.), Krajnyák Kornélia (III. tervgazd.), Stefkovics Valéria (III. külgazd.), Varga Beáta (II. tanári, „B"), Nagy Ágnes (IV. külgazd.), Kollárné Takács Klára (IV. nközl), Martin Hajdú Krisztina (III. pügy.), Barsi Éva (II. nközi), Réz András (IV. tervgazd.-szoc.), Csula Gábor (II. nközi), Budai Edit (III. tanári, „A"), Győri Enikő (II. nközi), Szeles Mária (II. pügy.), Avas Zita (III. nközi), Ábel Márta (IV. tanári, „B"), Horváth Márta (III. külgazd.), Papp Edit (II. tanári, „B"), Mag Éva (IV. külgazd.), Daróczine Atzél Erzsébet (IV. külgazd.), Antal Erika (III. pügy.), Ménesi Tóth Erika (III. külgazd.), Czirály Zsigmond (III. pügy.), Kahulits Andrea (IV. külgazd.), Dankó Zsolt (IV. külgazd.), Demeter Krisztina (IV. tervgazd.), Nyerges Csilla (IV. külgazd.), Lovadi Ildikó (IV. áruforgalmi), Hülvely István (II. pügy.), Mészáros Zsuzsanna (IV. külgazd.), Szabó Erzsébet (III. tanári, „A"), Almacht Katalin (IV. külgazd.), Kapitány József (III. pügy.), Csiszár Zsolt (III. külgazd.), Szauter Tamás (III. pügy.), Makay Mátyás (IV. külgazd.), Miskolci Katalin (IV. tanári, „B").

Demonstrátori megbízások az új tanévben

POLITIKAI GAZDASÁGTAN
tanszék: Csermely Ágnes (IV. évf. terv.), Budai Edit (IV. évf. A.), Nemcsek Zoltán (III. évf. pénzügy), Für Zuzsa (V. évf. A.).

GAZDASÁGTÖRTÉNET
tanszék: Balázs Zoltán (IV. évf. pénzügy).

VILÁGGAZDASÁG
tanszék: Gáspár Pál (V. évf. kg.).

SZOCIOLÓGIA
tanszék: Tóth Mária (III. évf. B), Stefkovics Valéria (IV. évf. kg. szoc.).

N. T. I.:
Demeter Krisztina (V. évf. tervg.), Réz András (V. évf. tervg.), Paál Beatrix (III. évf. tervg.).

PÉNZÜGY
tanszék: Kutassy Jenő (IV. évf. pénzügy), Földes Andrea (IV. évf. pénzügy).

PEDAGÓGIA
tanszék: Szabó Edit (IV. évf. C.), Szabó Erzsébet (IV. évf. A.).

M. SZ.,I.:
Borza Gábor (II. tervg.), Fülöp Péter (II. tervg.), Bokor Attila (II. évf. tervg.), Forgó Ferenc (II. évf. tervg.), Farkas Ádám (II. évf. pénzügy).

IPARGAZDASÁGTAN
tanszék: Kaiser Erika (III. évf. ipar).

IPARI ÜZEMSZERVEZÉS
tanszék: Puskás Anikó (III. évf. ipar).

AGRÁRGAZDASÁGTAN
tanszék: Nagy Imre (IV. évf. agrár), Tóth András IV. évf. agrár), Tasy Zsigmond (III. évf. agrár), Kaslik Béla (III. évf. agrár).

KÖZLEKEDÉS-GAZDASÁGTAN
tanszék: Károlyi Zsolt (IV. évf. közl.), Komlós Erzsébet (IV. évf. közl.)

MUNKATUDOMÁNYI
tanszék: Kriszt Erika (IV. évf. tervg.), Takács Zoltán (IV. évf. tervg.).

IPARTECHNOLÓGIA
tanszék: Moós Tünde (IV. évf. C.), Andrási Mónika (IV. évf. C.).

SZÁMVITELI
tanszék: Papp László (V. évf. kg.), Reichardt Ibolya (V. évf. kg.), Horváth Márta (IV. évf. kg.).

BELKERESKEDELMI
tanszék: Behringer Zsuzsa (IV. évf. bk.).

NYELVI INTÉZET:
Csurgó Zsuzsa (V. kg.), Varga Horváth Viktória (V. kg.).

Tudományos Diákköri Konferencia a kereskedelmi karon

A kereskedelmi kar tdk-konferenciája 1988. december elején lesz. A pályázatok leadásának határideje 1988. november 30.

A díjnyertes pályázók jutalmazása a korábbi évek gyakorlata szerint történik. Felhívjuk hallgatóink figyelmét, hogy a kari konferencia az 1989. áprilisi egyetemi tdk-konferencia előtt jó lehetőséget ad tapasztalatszerzésre, a dolgozatok továbbfejlesztésére.

Minden pályázót érdeklődéssel várunk. A dolgozatokat két gépelt példányban kell leadni. További kérdésekre szívesen válaszolnak a tanszéki tdk-felelősök.

Mi újság a „STUDENT"-nél?

Nemrégiben tartotta a „STUDENT" Diákszövetkezeti Csoport 1988. évi II. tagértekezletét. Igen sokan gyűltünk össze az egyetem II. előadójában. *Hegedűs István*, a „STUDENT" elnöke tartott rövid tájékoztatót az 1988. évi eredményekről. Ez egyfajta évközi tájékoztató volt a „STUNDENT" szeptember 30-ig történt teljesítésről. Hegedűs István megállapította, hogy összesen *58 munka folyt*, amelyek között *nőtt az adminisztratív, ügyviteli szolgáltatás részaránya.* A tagság összetételében történő változások lényegesebb vonása, hogy *megnőtt a közgázosok részaránya*, meghaladja *a tagság 80 százalékát. Szó esett* a „STUDENT"-et „születése" óta árnyékként kísérő, örökösen visszatérő *iroda-problémáról.* Az iroda a Hőgyes Endre útról átmeneti jelleggel *költözött* át *a Ráday kollégiumban lévő egyik rektori helységbe*, de mint az elnök elmondta, sajnos úgy tűnik, hogy *végleg ott is ragad, a főépületben nem jut irodahelyiséghez.*

A következő napirendi pont keretén belül *szó esett a fejlesztési lehetőségekről.* A „STUDENT" eddigi működése során ugyanis jelentkeztek tipizálható munkák. *Célszerű lenne* tehát, ha *egy-egy tevékenységi körrel ugyanaz a néhány ember foglalkozna.* Három ilyen tevékenységi csoport alakulna. Egy *bizományosi értékesítéssel foglalkozó tevékenységi kör, egy belkereskedelmi, ügynöki, üzletkötési, üzletszervezési csoport* és *egy számítástechnikai tevékenységi kör a saját IBM AT számítógépünk hatékony kihasználására.* Ezután kényesebb témára került sor, a tagsági viszonnyal összefüggő kérdésekre. A kérdés úgy hangzott el, hogy a *márciusi tagértekezlet által elfogadott határozat értelmében kizárják-e a „STUDENT" sorából azokat, akik elfogadható igazolás nélkül hiányoztak mindkét tagértekezletről. Ez az évvégi részesedésre való jogosultság elvesztését is jelentené.* A vita nem volt túl élénk, *a többségében passzív tagság ennek a javaslatnak módosított változatát fogadta el.* Ennek értelmében *a kizárástól eltekinthetünk, de az év végi részesedéstől az érintetteket megfosztjuk.* E döntésnél az erkölcsi szempontokat a gazdasági szemlélet győzte le. Kizárás esetén ugyanis a vagyonhozzájárulást is vissza kell fizetni, így saját magunkat fosztottuk volna meg egy bizonyos forgótőkétől. Szó esett még az új illetve folyamatban lévő munkákról. Legvégül mint a tagság megélénkülése is jelezte, *a nap fénypontjára, az októberi havi fizetésre került sor.*

B. M.

KDC-program

A KDC következő műsora október 21-én 19.30—02.00-ig tart. Koncert: Bunkó Dixieland Band, meghívott vendég: meglepetés! Moziflim: Ragtime I—II. Hifi—stereo rockfilm, videofilmek, állandó programok. Műsorelőzetes: október 23-án Zorán.

Helyreigazítás

Előző számunkban tévesen jelent meg az, hogy a rendészek távolították el a szegedi egyetemi sztrájk dokumentumát. Az érintettek és az olvasók elnézését kérjük.

KÖZGAZDÁSZ

A Marx Károly Közgazdaságtudományi Egyetem lapja

Felelős szerkesztő: FARKASINSZKYNÉ HALÁY EDIT

Szerkesztőség: Budapest IX., Dimitrov tér 8. 1093 Telefon: 174-548

Kiadja a Hírlapkiadó Vállalat Budapest VIII., Blaha Lujza tér 3.

Felelős kiadó: VÁGNER FERENC vezérigazgató

83—6276. Szikra Lapnyomda, Budapest

Felelős vezető: CSÜNDES ZOLTÁN vezérigazgató